

Embassy of Greece in London - Education Office

Newsletter APRIL 2018

Η Λαμπρή

Νάτην η λαμπρή με τα λουλούδια.
κόψετε παιδιά την πασχαλιά
κι όλα με χαρές και με τραγούδια
τρέξετε ν' αλλάξωμε φιλιά.
Σήμαντρα γλυκά βαρούν ακόμα
και μοσχοβολούν οι εκκλησιές,
μόσχος τα φιλιά στο κάθε στόμα,
τα φιλιά της άνοιξης δροσιές.
Πάμε να στρωθούμε στο χορτάρι
και τ' αρνί μας ψήνεται σιγά.
Και με της Ανάστασης τη χάρη
φέρτε να τσουγκρίσουμε τ' αυγά.

Στέλιος Σπεράντσας

Νικηφόρος Λύτρας, Το ωόν του Πάσχα.

Ο Συντονιστής Εκπαίδευσης και οι συνεργάτες του γραφείου εύχονται σε όλους «Καλό Πάσχα», με υγεία και προκοπή.

Χρόνια Πολλά και Καλή Ανάσταση

Περιεχόμενα

• • •

- [Η Λαμπρή](#)
- [Πάσχα των Ελλήνων και της Ορθοδόξας - Χρόνια πολλά, Χριστός Ανέστη!](#)

A. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΡ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΓ

1. [Παμπαρροικιακός εορτασμός των Εθνικών Επετείων της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955 στο Βόρειο Λονδίνο](#)
2. [Ο εορτασμός της εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου από το ΤΕΓ Σταγκόλμης \(Σαββατιάτικο Ελληνικό Σχολείο\)](#)
3. [Η σχολική εορτή της 25ης Μαρτίου στο Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Λονδίνου](#)
4. [Ο εορτασμός της εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου 1821 στο Ελληνικό Γυμνάσιο-Λύκειο Λονδίνου](#)
5. [Εορτασμός της 25ης Μαρτίου στο ΤΕΓ Βίλνιους](#)
6. [Ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου στο Ελληνικό Σχολείο Αγίας Σοφίας Λονδίνου](#)
7. [Τ.Ε.Γ. Κέιμπριτζ: "Τρυπλός εορτασμός"](#)
8. [Εορτασμός της 25ης Μαρτίου στο ΤΕΓ-ΚΕΣ Βορειοδυτικού Λονδίνου \(εκκλησία των Αγίων Αναργύρων\)](#)
9. [Επίσκεψη του Υφυπουργού Απόδημου Ελληνισμού κ. Τέρενς Κουίκ στο Τ.Ε.Γ. Δουβλίνου Ιρλανδίας-Νέα Μάρτιο 2018](#)
10. [Ο εορτασμός των εθνικών επετείων 25ης Μαρτίου - 1ης Απριλίου και Ευαγγελισμού στο Ελληνικό Σχολείο του Αγίου Νικολάου](#)
11. [Ο εορτασμός των Εθνικών Επετείων της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955 στο ΤΕΓ-ΚΕΣ Βορείου Λονδίνου](#)
12. [Τ.Ε.Γ. Όσλο Νορβηγίας: εορτασμός 25ης Μαρτίου και πασχαλινά έθιμα](#)
13. [Εκδηλώσεις και δραστηριότητες του Τ.Ε.Γ. "HELLENIC SCHOOL ΣΤΟΚΧΟΛΜΗΣ".](#)

B. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΕΑ

14. [Πρόγραμμα εξετάσεων Ελληνομάθειας Μαΐου 2018 στο εξεταστικό κέντρο του Γραφείου Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου](#)
15. [An educational workshop: 'A journey in an ancient boat' from the Greek Embassy Education Office and the Hellenic Centre In the Hellenic Centre on Saturday 19 May 3pm to 5pm](#)
16. [The Second Greek Schools Conference Midlands 2018 from the Greek School of Ayia Triada Birmingham and the Greek School of Apostolos Andreas](#)
17. [Διαγωνισμός Ζωγραφικής για τον Παμπαρροικιακό εορτασμό στο Λονδίνο](#)
18. [Ελληνικό Σχολείο Αγίας Σοφίας: «Μια ζαχαρένια συνταγή» στο Ελληνικό Κέντρο \(The Hellenic Centre\)](#)
19. [Ανασασία Παπαλάμπρου: διδακτικές δραστηριότητες ελληνικής γλώσσας στο ΤΕΓ Σταγκόλμης](#)
20. [Ελληνικό Νηπιαγωγείο Λονδίνου: εκπαιδευτικές δράσεις 2017-2018.](#)

Γ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΝΕΑ / ΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΣΚΕΨΗ

21. [Άγιο φως και κόκκινα αυγά](#)
22. [Αριστουργήματα της Αναγέννησης για το Πάσχα](#)
23. [Τι συμβολίζει η λαμπάδα και το τσουρέκι του Πάσχα](#)
24. [Το Πάσχα στη ζωγραφική του Θεόφιλου Χατζημιχαήλ](#)
25. [Νίκος Καζαντζάκης: «Η μητέρα μου, η νάζια και το καναρίνι»](#)
26. [Τα γλυπτά του Ροντέν πλάι στα γλυπτά του Παρθενώνα στο Βρετανικό Μουσείο](#)
27. [Εξόριστοι μπρεσιονιστές στο Λονδίνο στην Tate Britain στο Λονδίνο](#)
28. [Ο «Πλούτος» και η «Ηλέκτρα» "ταξιδεύουν" το καλοκαίρι στην Επίδαυρο με το Εθνικό Θέατρο](#)
29. [Μπορεί η λογοτεχνία να επαναπροσδιορίσει το ρόλο της εκπαίδευσης;](#)
30. [Βιβλιοκρισία του Χριστόφορου Χαραλαμπίκη για το βιβλίο του Γεωργίου Καναράκη \(επιμ.\) 2014. Η διαχρονική συμβολή της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες, εκδ. Παπαζήσης](#)
31. [Ενγκάρ Μορέν: «Οι επτά γνώσεις-κλειδιά για την παιδεία του μέλλοντος», Εκδόσεις του εικοστού πρώτου, 2001.](#)
32. [Το πρώτο μου Πάσχα, πασχαλινό διήγημα του Γρηγορίου Ξενόπουλου.](#)

Πάσχα των Ελλήνων και της Ορθοδοξίας - Χρόνια πολλά, Χριστός Ανέστη!

Το Πάσχα σηματοδοτεί το πέρασμα σε μια εποχή ελπίδας, αισιοδοξίας και προσφοράς. Είναι η μεγάλη γιορτή της Χριστιανοσύνης, η νίκη της ζωής επί του θανάτου, η νίκη της αγάπης επί του μίσους.

Όλη η Ελλάδα γιορτάζει. Η Ορθοδοξία στα πέραντα της γης μεταφέρει το μήνυμα της χαράς, της αισιοδοξίας, της αγάπης, της μεγάλης νίκης της ζωής επί του θανάτου... «Χριστός Ανέστη» – «Αληθώς ο Κύριος».

Πλήθος εθίμων ομορφαίνουν τις λαμπριάτικες ημέρες. Τα κόκκινα αυγά, τα κουλούρια, η λαμπριάτικη λαμπάδα, τα καινούργια ρούχα, η μαγειρίτσα τη νύχτα της Ανάστασης, ο Σταυρός στην είσοδο καμωμένος με τον καπνό της αναστάσιμης λαμπάδας, το γιορτινό τραπέζι, το φως της Λαμπρής.

Εκείνο όμως που δίνει στο Πάσχα εντελώς ελληνική φυσιογνωμία και το κάνει «ΠΑΣΧΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ», είναι το ψήσιμο του αρνιού. Ο παραδοσιακός οβελίας. Το ιερό σφάγιο της οικογένειας. Το σφαγμένο αρνί που σιγοψήνεται στη σούβλα, συγκεντρώνει γύρω τις ολόθερμες ευχές συγγενών, φίλων, ολόκληρο τον περίγυρο της μικρής κοινωνίας της ελληνικής υπαίθρου.

Η ελληνική φιλοξενία, μέγιστη αρετή του ελληνισμού τις μέρες του Πάσχα, μεγαλουργεί και δοξάζεται. Κι η χαρά για τη Ζωή εν τάφω που Ανέστη εκ νεκρών, φωτίζει τα πρόσωπα τη μέρα τούτη της πανανθρώπινης γιορτής.

Μακάρι το Ανέσπερο Φως που μεταφέρει το μήνυμα της Ανάστασης του Χριστού, να γεμίσει με δύναμη, αγάπη και χαρά τις καρδιές όλων μας.

Miloradovitch Sergey (1851 -1943)

A. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΓ

1. Παμπαροικιακός εορτασμός των Εθνικών Επετείων της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955 στο Βόρειο Λονδίνο

Την Κυριακή 25 Μαρτίου, πραγματοποιήθηκε στο Ashmole Academy, ο Παμπαροικιακός εορτασμός των Εθνικών Επετείων της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955. Το εορταστικό πρόγραμμα ήταν πλούσιο.

ΕΘΝΙΚΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
NATIONAL FEDERATION OF CYPRIOTS IN THE UK
Britannia Road, London N12 9RU. Tel: 020 8445 9999
www.cypriotfederation.org.uk

**ΠΑΜΠΑΡΟΙΚΙΑΚΟΣ
ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ**

25^η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 & 1^η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955
ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 2018 ΣΤΙΣ 3.30μ.μ.

Συμπατριώτισσες και συμπατριώτες,

Η Εθνική Κυπριακή Ομοσπονδία σας προσκαλεί στον παμπαροικιακό εορτασμό των εθνικών μας επετείων, για να γιορτάσουμε μαζί την επέτειο της εθνικής παλιγγενεσίας του Ελληνισμού και την επέτειο του ηρωικού έτους της ΕΟΚΑ του 1955-59.

Την ημέρα αυτή θα θυμηθούμε και θα αποτίσουμε φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης στους ήρωες και μάρτυρες των αγώνων του έθνους μας, σ' αυτούς που θυσίασαν ό,τι πολυτιμότερο είχαν, την ίδια τη ζωή τους, για τη δική μας ελευθερία.

Πανηγυρικός της ημέρας από τον

Εξοχότατο Υφυπουργό
Εξωτερικών και Υπεύθυνο
Αποδήμου Ελληνισμού

κ. Τέρενς-Νικόλαο Κουίκ

Όλες και όλοι στον εθνικό εορτασμό την Κυριακή 25 Μαρτίου 2018
στις 3.30 μ.μ. στο Ashmole Academy
(Cecil Road, Southgate, London, N14 0GA)
(Nearest tube station: Southgate)

Θα ακολουθήσει πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα από τους
Εκπαιδευτικούς Φορείς της παροικίας μας

Συνεργάζονται:

- Η Εθνική Κυπριακή Ομοσπονδία Ηνωμένου Βασιλείου
- Ο Σύνδεσμος Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μεγάλης Βρετανίας
- Η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή και το Γραφείο Εκπαίδευσης Ελληνικής Πρεσβείας
- Η Επιτροπή του Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (ΚΕΣ)
- Η Ομοσπονδία Εκπαιδευτικών Συλλόγων Ελλήνων Κυπρίων Αγγλίας (ΟΕΣΕΚΑ)
- Η Επιτροπή των Ανεξαρτήτων Ελληνικών Σχολείων Αγγλίας (ΑΕΣΑ)
- Η Επιτροπή των Ανεξαρτήτων Ελληνικών Σχολείων Manor Hill & Finchley

Στην εκδήλωση μίλησαν ο Πρέσβης της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο κ. **Δημήτριος Καραμήτσος-**

Τζιράς, ο Πρόεδρος Εθνικής Κυπριακής Ομοσπονδίας κ. **Χρήστος Καραολής**, ο Πρόεδρος Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μεγάλης Βρετανίας κ. **Μάριος Μηναιΐδης** και ο Ύπατος Αρμοστής της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. **Ευριπίδης Λ. Ευρυβιάδης**, ο Συντονιστής Εκπαίδευσης της Ελληνικής Πρεσβείας στο Λονδίνο κ. **Γιώργος Κόσσυβας** και άλλοι.

Ο Υφυπουργός Εξωτερικών, κ. **Τέρενς Κουίκ**, ήταν ο κύριος ομιλητής της κεντρικής εκδήλωσης με τη συμμετοχή και φορέων από την ελληνική Ομογένεια του Λονδίνου, η οποία περιελάμβανε τραγούδια, χορούς, σκετς και ποιήματα από τα παιδιά όλων των τάξεων των ελληνικών σχολείων του Λονδίνου. Στην εκδήλωση είχαν ξεχωριστή παρουσία το Ελληνικό Νηπιαγωγείο-Δημοτικό Σχολείο Λονδίνου και το Ελληνικό Γυμνάσιο-Λύκειο Λονδίνου.

Η οργάνωση του Παμπαροικιακού εορτασμού έγινε από την Επιτροπή Εκδηλώσεων της Εθνικής Κυπριακής Ομοσπονδίας Ηνωμένου Βασιλείου με τη συνεργασία της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής (ΚΕΑ), του Γραφείου Συντονιστή Εκπαίδευσης της Ελληνικής Πρεσβείας (ΕΕΑ), του Συνδέσμου Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων, του Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (ΚΕΣ), της Ομοσπονδίας Εκπαιδευτικών Συλλόγων Ελλήνων Κυπρίων Αγγλίας (ΟΕΣΕΚΑ), των Ανεξαρτήτων Ελληνικών Σχολείων Αγγλίας (ΑΕΣΑ) και των Ανεξαρτήτων Ελληνικών Σχολείων Λονδίνου (ΑΕΣΛ).

Στο τέλος της εκδήλωσης έγινε βράβευση των έργων του διαγωνισμού ζωγραφικής που είχε προκηρυχθεί.

Επιπλέον, ο κ. Κουίκ έλαβε μέρος, στη δοξολογία που τελέστηκε στον ιερό ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου όπου ανέγνωσε τον χαιρετισμό του Προέδρου της Δημοκρατίας του Παυλόπουλου για την εθνική επέτειο. Τέλος, ο ίδιος παρέστη, στη συγκέντρωση που διοργάνωσε η Ελληνική Πρεσβεία στη Βρετανία, με την ευκαιρία της Εθνικής Επετείου του '21. Τη παρουσία τους έδωσαν οι επαγγελματικοί φορείς και οι Κοινότητες της Ομογένειας.

Αλέξανδρος Ησαΐας (1800-1839), *Η μάχη της Αλαμάνας*. Λιθογραφία. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

2. Ο εορτασμός της εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου από το ΤΕΓ Στοκχόλμης (Σαββατιάτικο Ελληνικό Σχολείο)

Το Ελληνικό Σχολείο Στοκχόλμης τίμησε την Εθνική Επέτειο του 1821 το Σάββατο 24 Μαρτίου στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου (Aula). Οι μαθητές του σχολείου παρουσίασαν το χρονικό της επανάστασης, τραγούδια και ποιήματα τιμώντας τους εθνικούς μας ήρωες.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με χαιρετισμό και ομιλία από τον Πρόεδρο του Ελληνικού Σχολείου Στοκχόλμης κ. **Γιώργο Κωνσταντίνου**. Χαιρετισμό απηύθυνε ο Πρόεδρος της Πολιτιστικής Στέγης Στοκχόλμης και Καθηγητής του Πανεπιστημίου, Ελλογ. **Δρ. Απόστολος Παπακώστας**, ο Πρέσβης της Ελλάδας στη Στοκχόλμη Εξοχότατος κ. **Δημήτριος Τουλούπας** και ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Σουηδίας και πάσης Σκανδιναβίας κ. **Κλεόπας**.

Ο κ. Κλεόπας συνεχάρη τον Πρόεδρο κ. Κωνσταντίνου, τους δασκάλους, γονείς και μαθητές του σχολείου για τη γιορτή, αναφέροντας χαρακτηριστικά τα εξής: *“Με εναλλαγή χρωμάτων, εικόνων, προσώπων, αφηγημάτων και ποιημάτων, γιορτάστηκε και φέτος ο διπλός εορτασμός σε ένα σχολείο που επάξια εκπροσωπεί την Ελλάδα εκτός Ελλάδος και αξίζει την ολόθερμη υποστήριξη της Ομογένειας. Η Ελλάδα εντός των συνόρων της έχει πολλά να διδαχθεί από την καταξιωμένη Ελλάδα εκτός Ελλάδος, απανταχού της γης. Τα παιδιά μας, οι μαθητές του σχολείου μας, με την αυθεντικότητά τους, τη ζωντάνια τους, τον αυθορμητισμό τους, ντυμένοι με τις φινετσάτες και αρχοντικές παραδοσιακές στολές, μας μετέφεραν νοερώς, με ανόδυνητη Ελληνική προφορά, με πλούσιο λεξιλόγιο, στην εποχή των μεγάλων ηρώων του 1821. Τους συγχαίρουμε και τους ευχόμαστε να αναδειχθούν άξιοι συνεχιστές των ηρωικών προγόνων μας.”*

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους, επίσης, οι Πρόξενοι της Ελλάδας και της Κύπρου κ.κ. **Κωνσταντίνος Σούλιος** και **Γεώργιος Λοΐζου**, και γονείς και φίλοι του σχολείου.

Στα απογευματινά τμήματα στη Såranga και Viksjö παρουσιάστηκε η Επανάσταση του 1821 μέσα από τα λόγια των ηρώων μας που ξεσηκώθηκαν και θυσιάστηκαν για να αναστήσουν την Ελλάδα, να ξαναειπωθεί άλλη μια φορά ελεύθερη πατρίδα...

Στις εκδηλώσεις για τον εορτασμό της εθνικής επετείου οι αποσπασμένες εκπαιδευτικοί κυρίες **Αναστασία Παπαλάμπρου**, φιλόλογος και **Δημόκλεια Συνανίδου**, δασκάλα, έλαβαν ενεργό μέρος στην προετοιμασία και την οργάνωση των εορταστικών δραστηριοτήτων.

Δόξα, τιμή κι ευγνωμοσύνη αξίζει σε όλους τους επώνυμους και ανώνυμους ήρωες που έδωσαν τη ζωή τους για την κατάκτηση της αξιοπρέπειας και της ελευθερίας, θεμελιώνοντας το σύγχρονο νεοελληνικό κράτος.

Adam Friedel, Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, 1832.

3. Η σχολική εορτή της 25^{ης} Μαρτίου στο Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Λονδίνου

Την Παρασκευή 23 Μαρτίου 2018 και ώρα 11.00, οι μαθητές του Ελληνικού Δημοτικού Σχολείου Λονδίνου συγκεντρώθηκαν μαζί με τους δασκάλους τους και τη Διευθύντρια κ. Βαρβάρα Μασούρου στην αίθουσα εκδηλώσεων του Ιερού Ναού Αγ.

Νικολάου για να γιορτάσουν την επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου 1821.

Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο εξοχότατος πρέσβης της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο **κ. Δημήτριος Καραμήτσος – Τζιράς**, ο οποίος άνοιξε την εκδήλωση με ένα χαιρετισμό και τη σύντομη ομιλία του με αφορμή την εθνική μας επέτειο.

Η γιορτή παρουσιάστηκε με τα ιδιαίτερα συναισθήματα της συγκίνησης, του δέους και της υπεροχής για τους ήρωες και επαναστάτες εκείνης της χρονικής περιόδου.

Παράλληλα, επισημάνθηκε κι εξυμνήθηκε η θρησκευτική γιορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου εις ανάμνηση της εξέγερσης της Ελληνικής Επανάστασης εκείνη την ημέρα αλλά και της ξεχώρισης του θρησκευτικού στοιχείου της χώρας μας. Συγκεκριμένα, τα παιδιά αναπαράστησαν τη σημαντική στιγμή του χορού του

Ζαλόγγου και απήγγειλαν ποιήματα ξεχωριστών ιστοριογράφων και ποιητών που βοήθησαν με τον τρόπο τους στην οργάνωση της Ελληνικής Επανάστασης.

Ταυτόχρονα, τραγούδια από τους μαθητές όλων των τάξεων παισιώσαν κι εμπλούτισαν το επαναστατικό στοιχείο της εκδήλωσης. Συμπληρωματικά, αναγνώσθηκε το Απολυτίκιο του Ευαγγελισμού, όπως και η μετάφρασή του από τα αρχαία ελληνικά, από μαθητές της Γ' τάξης.

Στο τέλος της γιορτής, έγινε η παράδοση της σημαίας από την διευθύντρια **κ. Βαρβάρα Μασούρου** στον μαθητή της Στ' Δημοτικού Μάριο

Παναγιώτου και όλοι οι μαθητές έψαλλαν τον Εθνικό Ύμνο.

Ο σημαιοφόρος, οι παραστάτες και αρκετοί μαθητές του σχολείου μας με τους γονείς τους παραβρέθηκαν στην Ιερή Δοξολογία, που έλαβε χώρα στον Ελληνορθόδοξο Καθεδρικό Ναό της Αγ. Σοφίας στο Λονδίνο, την Κυριακή 25 Μαρτίου.

4. Ο εορτασμός της εθνικής επετείου της 25^{ης} Μαρτίου 1821 στο Ελληνικό Γυμνάσιο-Λύκειο Λονδίνου

Στις **23 Μαρτίου 2018**, ημέρα Παρασκευή, πραγματοποιήθηκε η σχολική γιορτή του Ελληνικού Γυμνασίου - Λυκείου Λονδίνου για τον εορτασμό της εθνικής επετείου της 25^{ης} Μαρτίου.

Η γιορτή άρχισε με τον πρόλογο της Διευθύντριας κας **Γ. Δημητρακοπούλου**, η οποία αναφέρθηκε στην ελληνική επανάσταση του 1821 και στο ηρωικό πνεύμα των Ελλήνων. Ακολούθησε ο ύμνος στην Παναγία: *Τη Υπερμάχω* από τη σχολική χορωδία και το θεατρικό έργο: *Ο όρκος της Φιλικής Εταιρίας*. Οι υπεύθυνες καθηγήτριες της γιορτής που έδωσαν την προσωπική τους πινελιά και αγάπη ήταν:

1. **Μουσική επιμέλεια** : κ. **Ε. Βουνοτρυπίδου**

2. **Επιμέλεια χορευτικών**: κ. **Ε. Σκαρίμπα**.

3. **Επιμέλεια κειμένων, θεατρικών και τεχνική υποστήριξη**: κ. **Α. Τουρίμπαμπα**.

4. **Επιμέλεια κοστούμιών**: κ. **Α. Γιάλλουρου**

Οι θεματικοί πυλώνες της γιορτής ήταν τρεις:

1. Η προετοιμασία της Επανάστασης – Η αφύπνιση του Γένους,

2. Η επανάσταση – Στιγμές του Αγώνα του Αγώνα – Ήρωες του '21 και

3. Η έξοδος του Μεσολογγίου – Το έπος της Επανάστασης.

Η γιορτή έκλεισε με την αφήγηση: «*Η έξοδος του Μεσολογγίου* από τις μαθήτριες»: Πελαγία

Καλογεράκη, Ιωάννα Μαργαρίτη, Ειρήνη Μπαναΐ, Μαρία Παντολιού και τον Εθνικό μας Ύμνο.

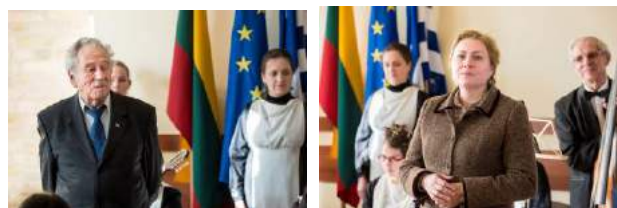
Στην εορτή μετείχαν: ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Τροπαίου **Αθανάσιος**, ο Πρόξενος της Πρεσβείας της Ελλάδας στο Λονδίνο κος **Αθανάσιος Ρίζος** και ο Συντονιστής Εκπαίδευσης κος **Γιώργος Κόσουβας**.

Eugene Delacroix
Liberty Leading the People, 1830

5. Εορτασμός της 25ης Μαρτίου στο ΤΕΓ Βίλνιους

Στις 24 Μαρτίου ο Σύλλογος Ελλήνων της Λιθουανίας "Πατρίδα" πραγματοποίησε εορταστική εκδήλωση για την επέτειο της 25ης Μαρτίου 1821.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους η διευθύντρια της Διεύθυνσης Εθνικών Μειονοτήτων της Λιθουανίας κα Vida Montvydaite, το Δ.Σ. του Συλλόγου Ελλήνων της Λιθουανίας "Πατρίδα", καθώς και πλήθος Ελλήνων αλλά και φίλων της Ελλάδας.

Τα μικρά ελληνόπουλα απήγγειλαν ποιήματα, το μουσικό συγκρότημα έπαιξε μουσική και τραγούδησε ελληνικά τραγούδια, ενώ το χορευτικό συγκρότημα χόρεψε παραδοσιακούς ελληνικούς χορούς.

Μετά το τέλος του μουσικοχορευτικού προγράμματος όλοι οι παρευρισκόμενοι είχαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν παραδοσιακά ελληνικά εδέσματα. Την εκδήλωση κάλυψε και η λιθουανική τηλεόραση.

Τα ελληνόπουλα της διασποράς, υπερβαίνοντας τις συνήθειες αναφορές στο κλέος των προγόνων, χρειάζεται να αποκτήσουν βαθιά γνώση για τις αιτίες των ιστορικών γεγονότων. Οφείλουμε όλοι μας να αναπτύξουμε την κριτική μας σκέψη, έτσι ώστε να κατανοήσουμε καλύτερα τη σύγχρονη εποχή.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, αξίζει ο καθημερινός αγώνας στοχασμού και δράσης για την Ελληνική Παιδεία και τη διαφύλαξη της Ελληνικής Γλώσσας. Ας μην λησμονούμε ότι, ιδιαίτερα για τους απόδημους Έλληνες, «πατρίδα είναι η γλώσσα μας».

6. Ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου στο Ελληνικό Σχολείο Αγίας Σοφίας Λονδίνου

Στις 24 Μαρτίου το σχολείο της Αγίας Σοφίας, παρουσία των σεβαστών ιερέων του Ιερού Ναού της Αγίας Σοφίας, μελών της Σχολικής Επιτροπής, του

Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου, **κου Γ. Κόσουβα**, εκπροσώπων του συλλόγου ΑΗΕΡΑ, αλλά και πλήθους γονέων, τίμησε αυτούς που θυσιάστηκαν στον μεγάλο αγώνα του 1821 και στον απελευθερωτικό αγώνα των Ελληνοκυπρίων της ΕΟΚΑ.

Η 25η Μαρτίου 1821 και η 1η Απριλίου 1955 είναι δύο ξεχωριστές μέρες που αποτελούν ανεξίτηλα ορόσημα στη μακραίωνη ενωτική πορεία του ελληνισμού. Αποτελούν φωτεινούς φάρους για την έμπρακτη κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την εδραίωση της ασφάλειας και την οριστική δικαίωση των θυσιών των αγωνιστών μας.

Χωρίς ελευθερία και ειρηνική συμβίωση δεν μπορεί να υπάρξει κοινωνική πρόοδος, δεν μπορεί ο άνθρωπος να δημιουργήσει, να καλλιεργήσει και να απολαύσει τα αγαθά της ζωής. Το παράδειγμά τους θα μας εμπνέει πέρα από το εφήμερο κλίμα των τυπικών τελετών.

7. Τ.Ε.Γ. Κέμπριτζ : “Τριπλός εορτασμός”

Οι μαθητές διάβασαν κείμενα, τα οποία οι ίδιοι είχαν επεξεργαστεί και συντάξει γύρω από το χρονικό της ελληνικής Επανάστασης, απήγγειλαν με μεγάλη εκφραστικότητα ποιήματα, τραγούδησαν με παλμό και ενθουσιασμό και χόρεψαν παραδοσιακούς ελληνικούς χορούς, κάνοντάς μας όλους περήφανους!

Στο Τ.Ε.Γ Κέμπριτζ «Άγιος Αθανάσιος» το Σάββατο 24 Μαρτίου 2018 γιορτάσαμε την τριπλή γιορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, της 25^{ης} Μαρτίου και της 1^{ης} Απριλίου 1955.

Η γιορτή ήταν αποτέλεσμα ενός συνεργατικού σχεδίου εργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών του ΤΕΓ και των μαθητών τους που υλοποιήθηκε στη διάρκεια των μαθημάτων του Μαρτίου. Σκοπός του πρότζεκτ ήταν οι μαθητές, μεγαλύτεροι και μικρότεροι, να εστιάσουν επιλεκτικά σε μία σημαντική μάχη / ιστορικό γεγονός και στους πρωταγωνιστές τους. Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλάμβανε παρουσίαση στην ολομέλεια της τάξης αρχικά, ώστε να γίνει συζήτηση για το ιστορικό περιεχόμενο και τα κεντρικά πρόσωπα του αγώνα, να αναδειχθούν οι αιτίες και τα αποτελέσματα, αλλά και η σημασία της κάθε μάχης για τον απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων.

Με αυτόν τον τρόπο δόθηκε έμφαση σε συγκεκριμένες μάχες και πρόσωπα της ιστορικής περιόδου της Ελληνικής Επανάστασης και της κήρυξης του αγώνα για την ανεξαρτησία της Κύπρου. Η ολοκλήρωση του πρότζεκτ, όπως προβλέπεται από τη μεθοδολογία υλοποίησης ενός σχεδίου εργασίας, έγινε με διάχυση και ανταλλαγή των σημαντικότερων πληροφοριών και στους υπόλοιπους μαθητές του ΤΕΓ κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης / αφιερώματος, στις 24/3/18. Επίσης, οι μαθητές μας τραγούδησαν επετειακά τραγούδια με τη συνοδεία κιθάρας από τη νηπιαγωγό μας, κ. Αρετή Καραμπάση.

Πιο συγκεκριμένα, η Α΄ Δημοτικού παρουσίασε τους αγώνες στη θάλασσα με τους σπουδαιότερους αγωνιστές, τις σημαίες των θαλασσινών και τα καράβια του '21. Συνδυάστηκε με την ενότητα του βιβλίου Γλώσσας «Καράβια» και με την κατασκευή καραβιών από τα ίδια τα παιδιά, σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται στο σχετικό μάθημα.

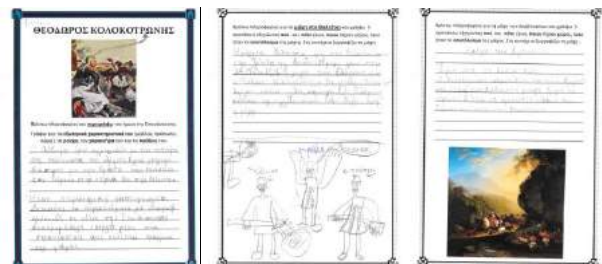

Θέμα: Αγώνες του '21 στη θάλασσα. Εργασίες των μικρών μαθητών για : είδη πλοίων της επανάστασης, σημαίες του αγώνα στη θάλασσα, σημαντικές ναυμαχίες, σπουδαία πρόσωπα.

Καράβια φτιαγμένα από τους μικρούς μαθητές.

Από τα 2 τμήματα της Β΄ Δημοτικού το ένα ανέλαβε την παρουσίαση του Αθανάσιου Διάκου και της μάχης της Αλαμάνας και το άλλο του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και της μάχης των Δερβενακίων. Τα παιδιά αναπαρέστησαν τις μάχες με δραματοποίηση των γεγονότων και παιχνίδια ρόλων, υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών τους, με πολύ κέφι και με μεγάλη επιτυχία.

Τα παιδιά κλήθηκαν να περιγράψουν τους ήρωες λαμβάνοντας υπόψη τους τον τρόπο με τον οποίο έμαθαν να περιγράφουν πρόσωπα σε σχετικό κεφάλαιο του βιβλίου (εξωτερική εμφάνιση, χαρακτήρας, στοιχεία από τη ζωή τους).

Η σύλληψη του Αθανάσιου Διάκου.

Ο Κολοκοτρώνης νικάει τον Δράμαλη στα Δερβενάκια.

Η Δ' Δημοτικού (Ελληνομάθεια Α1) ανέλαβε την παρουσίαση της πολιορκίας του Μεσολογγίου και την ηρωική έξοδο εκφράζοντας με την τεχνική της ιδεοθύελλας λέξεις που χαρακτηρίζουν τον αγώνα και τις συνθήκες επιβίωσης των Ελλήνων πολιορκημένων του Μεσολογγίου και τα γεγονότα που ακολούθησαν, καθώς και τα συναισθήματα που τους προκάλεσαν.

Έγινε παρουσίαση των ηρώων της ΕΟΚΑ από τους μικρούς μαθητές της Α' Δημοτικού που διάβασαν τα κείμενά τους με καμάρι, ενώ οι μαθητές των προπαρασκευαστικών τάξεων απήγγειλαν ποίημα για τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου.

Οι μαθητές παρακολούθησαν το επετειακό αφιέρωμα με προσοχή και ενδιαφέρον, ενώ συμμετείχαν με μεγάλη ευχαρίστηση. Η γιορτή κράτησε μία ώρα σε καθεμία από τις τρεις βάρδιες.

Επειδή το συγκεκριμένο Σάββατο ήταν το τελευταίο πριν από τις διακοπές του Πάσχα, η 2^η ώρα αφιερώθηκε στην υλοποίηση πασχαλινών δραστηριοτήτων με κατασκευές καρτών και πασχαλινών λαμπάδων.

Το ΤΕΓ Κέιμπριτζ εύχεται στους φορείς της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό: Χρόνια Πολλά και Καλή Ανάσταση!

8. Εορτασμός της 25ης Μαρτίου στο ΤΕΓ-ΚΕΣ Βορειοδυτικού Λονδίνου (εκκλησία των Αγίων Αναργύρων)

«Σβήνουν δυο νύχτες και δυο αυγές προβάλλουν στον
αγέρα,
δυο λευτεριές που σμίγουνε μέσα στην ίδια μέρα.
Δυο λευτεριές ματόβρεχτες, παιδιά μεγάλου κόπου,
η λευτεριά του Έλληνα και η λευτεριά του ανθρώπου».

Κωστής Παλαμάς

Με κατάνυξη και ιδιαίτερη συγκίνηση γιόρτασε η εκκλησία των Αγίων Αναργύρων στο Gospel Oak/Highgate μία διπλή γιορτή για τον Ελληνισμό και το Χριστιανισμό: τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και την επανάσταση του 1821.

Οι υπόδουλοι πρόγονοί μας οραματίστηκαν ένα κράτος ελεύθερο, ένα κράτος ανεξάρτητο, μία διαφορετική ζωή για αυτούς και τα παιδιά τους. Ένα τέτοιο όραμα όμως, απελευθέρωσης από τον Τουρκικό ζυγό, φάνταζε ουτοπικό λόγω των δυσανάλογων μεγεθών της γιγάντιας Οθωμανικής αυτοκρατορίας και της σχεδόν ανύπαρκτης ελληνικής στρατιωτικής δύναμης: «Εμείς αν δεν είμαστε τρελοί δεν εκάναμε επανάσταση. Οι καρδιές στις βίγλες και τα μάτια καρφωμένα στα δίστρατα και τα μονοπάτια» γράφει ο Κολοκοτρώνης και συνεχίζει: «Ευτυχώς υπάρχουν ακόμη και τα τρύπια τσαρούχια με τα σκουριασμένα καριοφίλια για να μας εμψυχώνουν. Λίγο είναι αυτό πατριώτες; Κι αν τα δισάκια και τα ταγάρια είναι άδεια, τι πειράζει; Σάμπως τότε ήταν γεμάτα; Συνηθισμένα τα βουνά στα χιόνια».

Οι Έλληνες δεν είχαν ούτε τουφέκια, ούτε μπαρούτι, ούτε κάστρα για να οχυρωθούν. Ήξεραν πως μόνο ένα θαύμα θα μπορούσε να τους οδηγήσει στην απελευθέρωση για αυτό και διάλεξαν την ημέρα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, την ημέρα αναγγελίας του ερχομού του Ιησού στη γη για τη σωτηρία του ανθρώπου, ως ημέρα έναρξης της επανάστασής τους. Εναπόθεσαν την πίστη τους στο Θεό για να τους προστατεύσει στον δίκαιο και ιερό

αγώνα τους για την ανεξαρτησία. Η χούφτα εκείνη των αγωνιστών, που κανείς από τούς «τρανούς» δεν υπολόγιζε, πολέμησε με πίστη στον Θεό κραυγάζοντας:

*«Για του Χριστού την πίστη την αγία
και της Πατρίδος την ελευθερία.
Για αυτά τα δύο πολεμώ
και αν δεν τα αποκτήσω τι ωφελεί να ζήσω;».*

Προς τιμήν της πίστης αυτής και του ιερού αυτού αγώνα των προγόνων μας οι εκκλησιαζόμενοι του ιερού ναού Αγίων Αναργύρων, με την καθοδήγηση του ιερέα του ναού αρχιμανδρίτη **Χρυσοστόμου Τύμπα**, έψαλαν τον Εθνικό Ύμνο εντός της εκκλησίας. Ακολούθησε εορταστικό πρόγραμμα υπό το συντονισμό του επιτρόπου **κ. Κωνσταντίνου Μπουχάγιερ** και της δασκάλας του ΤΕΓ **κας Μαριάνθης Παπαδημητρίου** με ποιήματα και τραγούδια για το κρυφό σχολειό και την πατρίδα μας από τους μικρούς και μεγάλους μαθητές: **Γαβριήλ, Βικτώρια, Σοφία, Αναστασία, Αιμιλία, Αλεξάνδρα και Αργυρό** που το κοινό χειροκρότησε ένθερμα για την εξαιρετική παρουσία τους. Η γιορτή έκλεισε με τη μελωδία του Θούριου του Ρήγα Φερραίου υπό την καθοδήγηση της φιλόλογου **κας Παρασκευής Γρηγορίου**. Μετά το τέλος της γιορτής ακολούθησε πλούσιο εορταστικό γεύμα στην κατάμεστη αίθουσα εκδηλώσεων του ναού όπου μικροί και μεγάλοι απήλαυσαν πλούσια σπιτικά εδέσματα.

Ο ιερέας, ο πρόεδρος, οι επιτροπικοί και η δασκάλα του τμήματος Ελληνικής Γλώσσας του ιερού ναού Αγίων Αναργύρων θα ήθελαν να ευχαριστήσουν θερμά όλους τους γονείς των παιδιών που συμμετείχαν στην εορταστική αυτή εκδήλωση και με την παρουσία τους ζωντάνεψαν το χώρο. Θα ήθελαν να ευχαριστήσουν, επίσης, όλους τους ενορίτες για τη συμμετοχή τους σε αυτή τη σημαντική ημέρα και ιδιαίτερα την **κ. Ειρήνη Χριστού** που με την επιμέλεια των παραδοσιακών φορεσιών των μαθητών έδωσε χρώμα στην εκδήλωση καθώς και τις κυρίες της φιλόπτωχου με πρόεδρο την **κ. Loula Watson** για την οργάνωση των κερασμάτων και της λαχειοφόρου αγοράς. Αυτή η ευλογημένη ημέρα θα μείνει ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη όλων μας να μας θυμίζει το διπλό χρέος που μας βαραίνει σήμερα σαν Έλληνες και σαν χριστιανούς: Να σεβόμαστε την ελευθερία της ψυχής και του πνεύματος, κάνοντάς την βίωμα καθημερινό, και να φυλάξουμε αυτόν τον τόπο ως σαν κόρη οφθαλμού παραδίδοντάς τον στις επόμενες γενιές ακέραιο και υπερήφανο όπως ακριβώς τον παραλάβαμε από τους ηρωικούς αυτούς προγόνους μας.

Μαριάνθη Παπαδημητρίου
Εκπαιδευτικός-Ψυχολόγος

9. Επίσκεψη του Υφυπουργού Απόδημου Ελληνισμού κ. Τέρενς Κούικ στο Τ.Ε.Γ. Δουβλίνου Ιρλανδίας–Νέα Μαρτίου 2018

Στις 11 Μαρτίου, γονείς, μαθητές μέλη και φίλοι της Ελληνικής Κοινότητας Ιρλανδίας, συγκεντρώθηκαν στην αίθουσα του Ελληνικού σχολείου για να γιορτάσουμε την 25^η Μαρτίου και να τιμήσουμε τους ήρωες της Επανάστασης που πολέμησαν δίνοντας και τη ζωή τους ακόμη για να κερδίσει η Ελλάδα την ελευθερία της.

Τα παιδιά τραγούδησαν τραγούδια, είπαν ποιήματα και διάβασαν ιστορικά και λογοτεχνικά κείμενα σχετικά με την Επανάσταση. Ευχαριστούμε όλους όσους τίμησαν με την παρουσία τους τη γιορτή μας.

Στις 22 Μαρτίου επισκέφθηκε την Ιρλανδία ο Υφυπουργός Εξωτερικών και αρμόδιος για θέματα Απόδημου Ελληνισμού κ. **Τέρενς Κουίκ**.

Ο κ. Κουίκ αφού συναντήθηκε με πολιτικούς της χώρας, το Σάββατο 24 Μάρτιου επισκέφθηκε το σχολείο μας. Τον συνόδευαν η πρέσβης της Ελλάδος στην Ιρλανδία, κ. **Αικατερίνη-Κάτια**

Γεωργίου, η πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας Ιρλανδίας κ. **Στυλιανή Ξενοπούλου** και η πρόεδρος Ελληνορθόδοξης Κοινότητας Ιρλανδίας κ. **Θωμάη Κακούλη-Duarte**. Στο σχολείο ο Υφυπουργός συνάντησε και συνομίλησε με μαθητές και τους γονείς τους οι οποίοι είχαν συγκεντρωθεί στο χώρο για να τον υποδεχθούν και να τον καλωσορίσουν.

10. Ο εορτασμός των εθνικών επετείων 25ης Μαρτίου - 1ης Απριλίου και Ευαγγελισμού στο Ελληνικό Σχολείο του Αγίου Νικολάου

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος στρέφουμε την προσοχή μας στις εθνικές επετείους της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955 και με εορταστικές εκδηλώσεις τιμούμε κορυφαίες ιστορικές στιγμές της Ελλάδας και της Κύπρου. Από την επανάσταση του ελληνισμού, δεν μπορούσε να απουσιάζει η Κύπρος. Μπορεί να μην έγιναν μάχες στη μαρτυρική μεγαλόνησο, όμως η γενναία συμμετοχή της με έμπυχο δυναμικό ήταν καταφανής.

Το σχολείο του Αγίου Νικολάου (Acton) γιόρτασε τις δύο εθνικές επετείους της 25ης Μαρτίου και 1ης Απριλίου, καθώς και την μεγάλη θρησκευτική γιορτή του Ευαγγελισμού την Κυριακή 25 Μαρτίου στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Οι μαθητές τίμησαν με ποιήματα, θεατρικά και τραγούδια τους

ήρωές μας με δόξα και τιμή. Ήταν μια γιορτή γεμάτη συγκίνηση με αναπαράστασεις του αγώνα και των ένδοξων ηρώων μας που έπεσαν για την Ελευθερία μας. Την γιορτή συνόδευσαν ζωντανά όργανα που έπαιξαν οι μαθητές του GCSE και μας άφησαν άφωνους.

Η διευθύντρια του σχολείου, κυρία **Ελευθερία Ξενοφώντος**, καλωσόρισε γονείς και φίλους του σχολείου μας. Ακολούθησε η ομιλία με το χρονικό των Αγώνων από τον εκπαιδευτικό κύριο **Ανδρέα Χατζηγεωργίου**. Τον συντονισμό της γιορτής επιμελήθηκαν οι εκπαιδευτικοί μας κυρία **Ιωάννα Μπακανδρέα** και κυρία **Γεωργία Κυριαζή**. Το χειροκρότημα και τα συγχαρητήρια των γονιών επιβεβαίωσαν την επιτυχία της γιορτής που βασίστηκε στην σκληρή δουλειά των εκπαιδευτικών και των μικρών μας μαθητών.

Ο γέρος του Μοριά

Ένα τραγούδι θα σας πω για το Λεβέντη,
τον ασπρομάλλη μας, το Γέρο του Μοριά
και βάλτε, αδέλφια μας, για να στηθεί το γλέντι
τριπολιτσιώτικο κρασί και ψησταριά.

Γεια και χαρά σας, Μοραΐτες αδελφοί
κι εσείς κοπέλες, γεια σας.
Τη Λευτεριά η Ελλάδα μας
χρωστάει στη λεβεντιά σας.

Τα όμορφα χρόνια, τα παλιά, να ξαναζήσουν
και στου Ταΰγετου την πιο ψηλή κορφή,

κει, των προγόνων οι σκιές χορό να στήσουν
και να τους λέει τ' αγέρι τούτη τη στροφή:

Γεια και χαρά σας, Μοραΐτες αδελφοί,
που η μάνα αν δε σας γέννα.

11. Ο εορτασμός των Εθνικών Επετείων της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955 στο ΤΕΓ-ΚΕΣ Βορείου Λονδίνου

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955 από το ΤΕΓ-ΚΕΣ Βορείου Λονδίνου. Τα παιδιά όλων των τάξεων των δύο σχολείων, με την καθοδήγηση του Διευθυντή του Ελληνικού Σχολείου Αποστόλου Βαρνάβα **Πατέρα Κωσταντίνου** και της Διευθύντριας του Ελληνικού Σχολείου Αγίου Ιωάννη του Βαπτιστή κας **Μαρίας Κρασιά** μετείχαν στους σχετικούς εορτασμούς.

Πριν από δύο περίπου αιώνες με την Επανάσταση του 1821, οι υπόδουλοι Έλληνες άρχισαν έναν άνισο και τιτάνιο αγώνα και στο τέλος απαλλάχτηκαν από τον οθωμανικό ζυγό και δημιούργησαν το ελεύθερο ελληνικό κράτος, δίνοντας υπέροχα δείγματα αρετής και τόλμης.

Η 1η Απριλίου 1955 σηματοδοτεί τον έντιμο και σκληρό αγώνα των Ελληνοκυπρίων για την αποτίναξη της βρετανικής αποικιοκρατίας. Παρά τη στρατιωτική υπεροπλία των Άγγλων, τα αγνά παλικάρια της Κύπρου με αδάμαστη θέληση, ως γνήσιοι συνεχιστές των πολεμιστών του 1821, έσπειραν τον σπόρο της ελευθερίας, για να καρποφορήσει το δένδρο της δικαιοσύνης και της υπερηφάνειας.

Ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ 1955-1959 ξεκίνησε με στόχο την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα και κατέληξε στη δημιουργία ανεξάρτητου κυπριακού κράτους. Οι μάρτυρες του έπους του 1955 έκαναν το χρέος τους με

ακαταμάχητη αυτοθυσία και αυταπάρνηση, παρ' ότι με την τουρκική εισβολή του 1974 και τις άκαρπες και ατελέσφορες προσπάθειες που ακολούθησαν η Κύπρος παραμένει σήμερα ημικατεχόμενη.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες με τη βοήθεια της αποσπασμένης Ελληνίδας δασκάλας κας **Μελπωμένης Μυρωτή** και των άλλων εκπαιδευτικών ανέδειξαν τη σημασία των δύο επετείων. Με μεγάλη χαρά τα παιδιά παρουσίασαν θεατρικά δρώμενα, ποιήματα, χορούς, και τραγούδια. Θερμά συγχαρητήρια στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς!

12. Τ.Ε.Γ. Όσλο Νορβηγίας: εορτασμός 25ης Μαρτίου και πασχαλινά έθιμα

Το Ελληνικό σχολείο στο Όσλο συνέχισε τη δημιουργική του αποστολή μέσα από δραστηριότητες που φέρνουν τους μαθητές κοντά στην ιστορία και την παράδοση του τόπου μας.

Με τα μικρότερα παιδιά φτιάξαμε μαρτάκι, ακούσαμε τα κάλαντα της άνοιξης και μάθαμε για την παράδοση αυτού του εθίμου που αναβιώνει κάθε Μάρτη για τους Έλληνες. Εν όψει της εθνικής γιορτής της 25ης Μαρτίου 1821 οι μαθητές

διδάχτηκαν έννοιες όπως επανάσταση-απελευθέρωση και τη σημασία που αυτές έχουν για ένα λαό.

Την Κυριακή 18 Μαρτίου 2018, σε συνεορτασμό με τις άλλες ελληνικές κοινότητες στο Όσλο, γιορτάσαμε την εθνική μας επέτειο απαγγέλοντας ποιήματα του Σολωμού και του Κάλβου, όπου το νήπιο και οι πρώτες τάξεις του δημοτικού τραγούδησαν «τα Κλεφτόπουλα» και τον Θούριο του Ρήγα Φερραίου.

Στο τέλος του μήνα μλήσαμε για τα έθιμα του Πάσχα και κατά την Μεγάλη εβδομάδα πραγματοποιήθηκαν εργαστήρια κατασκευής χειροποίητης λαμπάδας, κάτι το οποίο απήλαυσαν ιδιαίτερα μαθητές και εκπαιδευτικοί. Κάποιες από τις χειροποίητες έξ' ολοκλήρου λαμπάδες (χορηγία του πατέρα τριών μαθητών μας, κυρίου Τάσου Καρυπίδη), διακοσμήθηκαν ώστε να τις αγοράσουν μέλη του συλλόγου και να ενισχυθεί το ταμείο του σχολείου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το σχολείο μας τον περασμένο μήνα έκανε ενημερώσεις όσον αφορά τις εξετάσεις ελληνομάθειας και ολοκληρώθηκαν οι αιτήσεις για αυτές (20 στο σύνολο). Ευχαριστούμε τη φιλόλογό μας και υπεύθυνη του εξεταστικού κέντρου κ. **Φένια Λάζαρη** που το ανέλαβε. Τα μαθήματα, οι δημιουργικές δραστηριότητες και η προετοιμασία για τις εξετάσεις συνεχίζονται!

Ivan Vladimirov (Ρωσία, 1869 - 1947)

13. Εκδηλώσεις και δραστηριότητες του Τ.Ε.Γ. "HELLENIC SCHOOL ΣΤΟΚΧΟΛΜΗΣ"

Το Σάββατο στις 24 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε εορταστική εκδήλωση προς τιμήν των ηρώων της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Οι μαθητές και οι μαθήτριες του σχολείου απήγγειλαν ποιήματα, τραγούδησαν και παρουσίασαν τα θεατρικά δρώμενα: «25^η Μαρτίου» και «Ο αγωνιστής με την πένα» από διασκευασμένο κείμενο της Αγγελικής Βαρελά.

Στη συνέχεια χόρεψαν παραδοσιακούς χορούς και η εορταστική εκδήλωση έληξε με εδέσματα που προσφέρθηκαν στους παρευρισκόμενους από το Σύλλογο γονέων.

Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Έλληνας πρέσβης στη Σουηδία κ. **Δημ.Τουλούπας**.

Β. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΕΑ

Εν όψει της μεγαλύτερης γιορτής της χριστιανοσύνης και αφού οι μαθητές άκουσαν πασχαλινές ιστορίες, είδαν σχετικές εικόνες και μίλησαν για τις εμπειρίες τους σχετικά με τον εορτασμό του Πάσχα, ασχολήθηκαν με σχετικές κατασκευές και χειροτεχνίες.

14. Πρόγραμμα εξετάσεων Ελληνομάθειας Μαΐου 2018 στο εξεταστικό κέντρο του Γραφείου Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου

Σας γνωρίζουμε ότι οι εξετάσεις της Ελληνομάθειας του Εξεταστικού Κέντρου του ΚΕΓ στο Λονδίνο θα πραγματοποιηθούν την **Τρίτη 15/5, Τετάρτη 16/5 και Πέμπτη 17/5 2018 στο Hellenic Centre, 16-18 Paddington St, London W1U 5AS**. Το πρόγραμμα των εξετάσεων είναι το εξής:

- Τρίτη 15-05-2018 πρωί: **Επίπεδο A1 (έφηβοι, ενήλικοι) & A1 (παιδιά 8-12)** 09.30–11.05 γραπτή εξέταση 11.10–13.00 προφορική εξέταση.
- Τρίτη 15-05-2018 μεσημέρι: **Επίπεδο A2** 11.30–13.10 γραπτή εξέταση 13.10–13.40 προφορική εξέταση.
- Τρίτη 15-05-2018 απόγευμα: **Επίπεδο B1** 13.30–15.30 γραπτή εξέταση 15.30–16.15 προφορική εξέταση

- Τετάρτη 16-05-2018 πρωί: **Επίπεδο B2** 09.30-12.40 γραπτή εξέταση 13.00-13.20 προφορική εξέταση
- Τετάρτη 16-05-2018 απόγευμα: **Επίπεδο Γ1** 13.00-16.45 γραπτή εξέταση 16.45-17.30 προφορική εξέταση
- Πέμπτη 17-05-2018 πρωί: **Επίπεδο Γ2** 9.30-13.30 γραπτή εξέταση 13.40-14.20 προφορική εξέταση.

Ευχαριστούμε πολύ το Hellenic Centre για την ευγενική παραχώρηση του χώρου προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι εξετάσεις.

Στα Εξεταστικά Κέντρα του ΚΕΓ της Μ. Βρετανίας και των άλλων χωρών της Βόρειας Ευρώπης (Στοκχόλμης, Γκέτεμποργκ, Κοπεγχάγης, Όσλο, Δουβλίνου και Βίλνιους) οι εξετάσεις θα διεξαχθούν επίσης στις 15, 16 και 17 Μαΐου 2018. Ειδικότερα στη Μεγάλη Βρετανία οι εξετάσεις Μαΐου 2018 θα διεξαχθούν σε 7 εξεταστικά κέντρα του ΚΕΓ: **Λονδίνου, Εδιμβούργου, Γλασκώβης, Μπέρμινγχαμ, Μάντσεστερ, Μπρίστολ και Κέιμπριτζ**. Οι ενδιαφερόμενοι γονείς μπορούν να επικοινωνούν με τους υπεύθυνους των κατά τόπους εξεταστικών κέντρων για σχετικές πληροφορίες.

Το εν λόγω πιστοποιητικό είναι τίτλος γλωσσομάθειας και χορηγείται από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (ΚΕΓ) που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, έχει ευρωπαϊκή και διεθνή αναγνώριση και βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία προς τα επίπεδα που περιγράφει το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες.

Ο στόχος των μαθητών για την απόκτηση του Κρατικού Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας αποτελεί θαυμάσια παιδαγωγική ευκαιρία για τη βελτίωση των ικανοτήτων τους στην ελληνική γλώσσα, για τη χρήση της γλώσσας στην επικοινωνία και την αποτελεσματική ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου.

Για την κατάλληλη προετοιμασία των υποψηφίων για της εξετάσεις συστήνεται να χρησιμοποιηθούν τα βιβλία της σειράς «ΚΛΙΚ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ», τα οποία μπορούν να αγοραστούν από το ΚΕΓ.

Ειδικότερα κατά τη διαδικασία προετοιμασίας και την εξέταση της Ελληνομάθειας:

- Οι μαθητές αποκομίζουν βιώματα επιτυχίας, ενισχύουν την αυτοπεποίθησή τους για την κατοχή της ελληνικής γλώσσας και σταδιακά εξοικειώνονται με τις αξίες του ελληνικού πολιτισμού.
- Οι γονείς ενημερώνονται αντικειμενικά για τα εκάστοτε αποτελέσματα της αξιολόγησης των παιδιών τους στην ελληνική γλώσσα ως ξένη/δεύτερη γλώσσα.
- Οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν απτά τις επιμέρους δεξιότητες των μαθητών τους και την πρόοδό τους, έτσι ώστε να είναι σε θέση να λαμβάνουν μελετημένες διδακτικές αποφάσεις για την ανατροφοδότηση της μάθησης.

Το Κρατικό Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας απευθύνεται προς όλους: σε αλλογενείς και ομογενείς, σε Ελλαδίτες και Ελληνοκυπρίους, σε ενήλικες και νέους.

Εκτός από τη χρησιμότητά του σε όσους επιθυμούν να εργαστούν και να σπουδάσουν στην Ελλάδα και την Κύπρο, έχει βαρύνουσα παιδαγωγική σημασία για τους μαθητές που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίοι μαθαίνουν τα ελληνικά ως ξένη γλώσσα.

Επιπλέον, οι μαθητές των αγγλικών σχολείων, μπορούν να αξιοποιήσουν τη Νέα Ελληνική Γλώσσα (Modern Greek) για να φοιτήσουν σε βρετανικά πανεπιστήμια. Η συστηματική τριβή των μαθητών αυτών από μικρή ηλικία για την απόκτηση του τίτλου ελληνομάθειας θα είναι μαθησιακά ωφέλιμη αργότερα, αφού υποστηρίζει και υπηρετεί τις ίδιες γλωσσικές δεξιότητες που απαιτούν τα GCSE, AS και A Levels.

Επιπρόσθετα, ο προαναφερόμενος τίτλος αποτελεί πιστοποίηση της επάρκειας της ελληνικής γλώσσας και εκδίδεται ύστερα από επιτυχή συμμετοχή σε γραπτές και προφορικές εξετάσεις, κατανεμημένες σε 6 γλωσσικά επίπεδα: A1, A2, B1, B2, Γ1, Γ2.

- Για το επίπεδο A1 προβλέπονται ειδικές εξετάσεις για παιδιά 8-12 ετών και διαφορετικές εξετάσεις για εφήβους και ενήλικες άνω των 12 ετών.

- Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις για το επίπεδο A1 (8-12 ετών) έχουν παιδιά αλλοδαπών, αλλογενών και ομογενών που είναι 8–12 ετών (έχουν συμπληρώσει το 8ο έτος και δεν έχουν υπερβεί το 12ο την 31η Μαΐου του τρέχοντος έτους).
- Δεν υπάρχει ηλικιακός περιορισμός για κανένα επίπεδο. Θεωρητικά κάθε μαθητής άνω των 8 ετών μπορεί να λάβει μέρος στο επίπεδο που επιθυμεί. Ωστόσο, συστήνεται από το ΚΕΓ οι υποψήφιοι των επιπέδων B2, Γ1 και Γ2 να είναι άνω των 16 ετών, επειδή το περιεχόμενο των εξεταστικών θεμάτων απαιτεί γνώσεις και εμπειρίες που δεν διαθέτουν οι υποψήφιοι μικρότερης ηλικίας.
- Στην ιστοσελίδα του ΚΕΓ (<http://www.greeklanguage.gr/certification/node/15.html>) είναι διαθέσιμα ενδεικτικά θέματα από τις εξετάσεις πιστοποίησης επάρκειας της ελληνομάθειας και μπορείτε να βρείτε σύγχρονο εκπαιδευτικό υλικό σε ψηφιακή μορφή, διαγνωστικά τεστ, past papers, κ.λπ.

Περισσότερες πληροφορίες και απαντήσεις στις πιθανές ερωτήσεις σας μπορείτε να λάβετε από το Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου στο τηλέφωνο 0044(0)2072215977 ή στην ιστοσελίδα

<http://hellenic-education-uk.europe.sch.gr/>

Για την ελληνομάθεια η συνεργατική προσπάθεια όλων αξίζει τον κόπο!

15. An educational workshop: 'A journey in an ancient boat' from the Greek Embassy Education Office and the Hellenic Centre In the Hellenic Centre on Saturday 19 May 3pm to 5pm

Η δράση εντάσσεται στο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των Υπουργείων Παιδείας της Ελλάδας και της Κύπρου και ειδικότερα του πρωτόκολλου συνεργασίας που έχουν αναπτύξει για την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Με σκοπό την πολιτιστική ανάπτυξη και κληρονομιά των δύο χωρών και αξιοποιώντας το βιβλίο της συγγραφέως Μάνιας Δούκα με τίτλο: «Journey to Cuprys», οργανώνεται το παρόν πρόγραμμα.

An educational workshop in Greek for children 5-12 years old. A story where heroes are selected art objects from the A. G. Leventis Gallery at the British Museum, an interactive play, construction of ceramic objects with the group Ceramists Traces and educational leaflets full of exciting information will introduce our young friends to the world of ancient ceramics.

The cultural event is addressed to children of reception and primary school (5- 12 years old) and includes: a) Narration of a story, in which heroes are selected art objects from A.G. Leventis Gallery,

b) Theatrical interactive play, c) Becoming little ceramists (Workshop: play and construction of ceramic art objects inspired by the A.G. Leventis Gallery with the Group 'Ceramists Traces'), d) Educational leaflet with questions and plays and e) Fairytale tour in A.G. Leventis Gallery so that children meet the heroes of the story (will take place only on Sunday at the British Museum).

The workshop is inspired by the work of writer-educator Mania Douka and is part of a collaboration project between the Greek Ministry of Education, Research and Religious Affairs and the Cyprus Ministry of Education and Culture.

Ticket holders will be able to attend a fairytale tour to the A G Leventis Gallery at the British Museum on Sunday 20 May at 11am.

Tickets for adults and children £5; adults admitted only if accompanying children. Bookings: 020 7487 5060 or <https://hcchildrensworkshop.eventbrite.co.uk>, due to limited availability advanced booking is recommended.

Organised by the Hellenic Centre, under the auspices of the Education Office, Embassy of Greece in London.

Προσκαλούνται τα παιδιά 5-12 ετών στο Εκπαιδευτικό Πολιτιστικό Πρόγραμμα με τίτλο :

«Ταξιδεύοντας με ένα αρχαίο καράβι» ('A journey in an ancient boat'). Το πρόγραμμα τελεί υπό την αιγίδα του Γραφείου Εκπαίδευσης, Πρεσβεία της Ελλάδας στο Λονδίνο σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο (The Hellenic Centre).

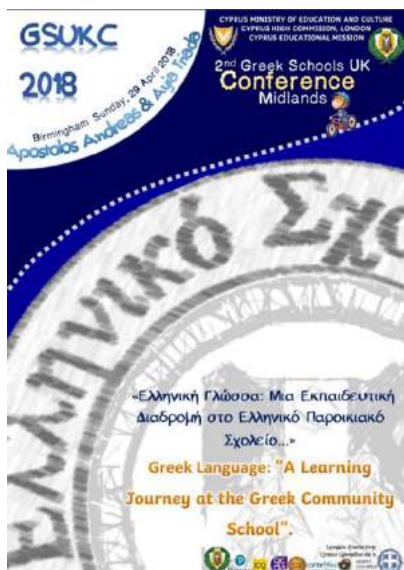
16. The Second Greek Schools Conference Midlands 2018 from the Greek School of Ayia Triada Birmingham and the Greek School of Apostolos Andreas

The Greek School of Ayia Triada Birmingham and the Greek School of Apostolos Andreas are proud to organize and host the Second Greek Schools Conference Midlands 2018. The conference is an excellent opportunity for teachers who teach the Greek Language across UK to come together, to share ideas, experiences and practice. The conference also promotes collaborative excellence between professionals, teaching practitioners and Greek School leaders to bridge a knowledge gap, promotes practice esteem and the evolution of pedagogy when teaching Greek as a mother tongue, as a second or foreign language.

Teaching and learning in the Greek Community Schools incorporates not only diversity in students' population and various learning levels, but also teams of highly qualified teachers dedicated and enthusiastic practitioners, willing to go the extra half mile with their students, ready to lead to the motivate of new learning and of language, ready to challenge, to encourage and to motivate children towards their learning. Most importantly it involves ambition, strong pedagogical values in term of planning, teaching and learning, strong leaders and teachers who are open to new practice, challenges and ready to work under the most challenging and most rewarding school communities.

Aim and outcomes

Aim of this Conference is to discover the learning Journey to a successful practice and key elements of a motivating and highly engaging school environment. Participants will be able to: develop a greater understanding of the four key areas of difference that need to be taken into account when working with children in Greek Community Schools; the importance of understanding the individual child their profile of strength and weaknesses; what constitute perhaps an outstanding planning and delivery of a student led lesson, the key areas to help children build positive relationships with staff and their peers; concept of managing people in Greek Community Schools and in Creating Successful Classroom and School Communities between children, teachers, parents and school leaders. Most importantly to be introduced to drama and the key benefits to children learning the language from younger ages.

Greek language acquisition is a long journey and it is not at all straight forwards process. Are we ready for it and its challenges?

17. Διαγωνισμός Ζωγραφικής για τον Παμπαιρικό εορτασμό στο Λονδίνο

Η Εθνική Κυπριακή Ομοσπονδία σε συνεργασία με την Εκπαιδευτική Αποστολή Κύπρου και το Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης Ελλάδας, καθώς και τους εκπαιδευτικούς φορείς της παροικίας, προκήρυξε διαγωνισμό Ζωγραφικής για τους μαθητές των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων και των Ολοήμερων Δημόσιων Ελληνικών Σχολείων με θέμα: «25η Μαρτίου 1821» - «1η Απριλίου 1955».

Τα έργα που υποβλήθηκαν, ταξινομήθηκαν με ευθύνη του διδακτικού προσωπικού κάθε σχολείου ανάλογα με την ηλικία των μαθητών σε τρεις ομάδες: 6-9 ετών, 10-12 ετών και 13-16 ετών. Το κάθε σχολείο υπέβαλε μόνο τρία έργα ανά ηλικιακή ομάδα.

Τα τρία καλύτερα έργα από κάθε ηλικιακή ομάδα βραβεύτηκαν και φιλοτέχνησαν το πρόγραμμα του παμπαιρικού εορτασμού για τις Εθνικές Επετείους, που πραγματοποιήθηκε στο Ashmole Academy, Cecil Road, Southgate, London, την Κυριακή 25 Μαρτίου 2018, στις 3.30 μ.μ., όπου απονεμήθηκαν τα βραβεία στους νικητές.

Μεταξύ των βραβευθέντων είναι και οι εξής μαθήτριες του Ελληνικού Δημοτικού Σχολείου Λονδίνου:

2ο βραβίο- **Σεμέλη Μακρή-Μακρίδου** - 8 χρονων - Αρχίζει κάτι καινούριο.

Έπαινος - Έλενα Αργύρη-Ράφνσσον 10 χρονών - Η Μπουμπουλίνα

18. Ελληνικό Σχολείο Αγίας Σοφίας: «Μια ζαχαρένια συνταγή» στο Ελληνικό Κέντρο (The Hellenic Centre)

Το Σάββατο 17 Μαρτίου τα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου της Αγίας Σοφίας μετέβησαν στο Ελληνικό Κέντρο για να παρακολουθήσουν τη διαδραστική θεατρική παράσταση “Μια ζαχαρένια συνταγή” από το Θέατρο Φούρνος.

Η παράσταση είναι βασισμένη στο ομώνυμο βραβευμένο βιβλίο της **Φωτεινής Κωνσταντοπούλου** και πραγματεύεται μια ιστορία αγάπης, φιλίας και συνεργασίας. Οι μαθητές απόλαυσαν την παράσταση και πέρασαν ένα διαφορετικό πρωινό βοηθώντας τον Ρένο τον ζαχαροπλάστη που ζει στη Συννεφούπολη, τη Χώρα των παραμυθιών, να ξετυλίξει την ιστορία του και τις περιπέτειές του.

Τα παιδιά του δημοτικού, με την καθοδήγηση της δραστήριας Διευθύντριας του Ελληνικού Σχολείου Αγίας Σοφίας και διδάκτορος κας **Όλγας Φακατσέλη** και τη βοήθεια των εκπαιδευτικών παρακολούθησαν με μεγάλη χαρά την ανωτέρω παράσταση. Θερμά συγχαρητήρια στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς!

19. Αναστασία Παπαλάμπρου: διδασκτικές δραστηριότητες ελληνικής γλώσσας στο ΤΕΓ Στοκχόλμης

Η λαχτάρα του γερο-Ανέστη

Συγγραφέας: Αργύρης Εφταλιώτης

Την πέρασε την ζωή του κι ο γέρος ο Ανέστης στη ξενιτιά, ζωή παραδαρμένη, караδοτσακισμένη ζωή. Όχι δα και πως τη μάδησε την ψυχή του η φτώχεια, που μάλαμα έπιανε και κάρβουνο γινότανε. Από τέτοιους πόνους η ψυχή του δεν έπαιρνε. Τον κρυφότερωγε όμως πάντα της πατρίδας ο ακοίμητος ο καημός, και σαν είδε κι απόειδε πως ελπίδα πια δεν του απόμεινε, σαν άρχισε κι ένοιωθε στα γέρικα στήθια του την ανατριχίλα του χάρου, το 'καμε απόφαση και τράβηξε κατά τα παιδιακίσια λημέρια του.

Αλλιώτικος γέρος αυτός ο Ανέστης! Για του κόσμου τα μεγαλεία δεν τον πολυέμελε κιόλας· ωστόσο να γυρίσει από τα ξένα και να φυτρώσει ανάμεσα στους δικούς του με τέτοια χάλια ύστερ' από χρόνους και χρόνους αγωνία και βάσανο, δεν του ερχότανε και πολύ. Θα πεις οι καθαυτό οι δικοί του συχωρεμένοι όλοι, κι άλλους απ' ανίψια και τέτοιους δε θ' αντάμωνε πια, εξόν ίσως δυο τρεις αζαδέρφους, γέρους κι αυτούς· μα πάλε από δω το γύριζε, από κει το γύριζε, δεν του πήγαινε. Τ' όνειρό του ήτανε να ξαναφανεί, στην πατρίδα του, μα να είναι και κάτι. Δεν το κατάφερε τ' όνειρο; Τι να πηγαίνει πια τώρα και να τους δείχνει τη γύμνια του! Έλα όμως που δεν το 'θελε και να πεθάνει στα ξένα! Να ζήσει στα ξένα, ναι· με το σήμερα, με το αύριο, ζεις στα ξένα. Μα να πεθάνεις στα ξένα; Να σε παραχώσουνε, λέει, μέσα στην κρύα εκείνη τη λάσπη, και σύγκαира οι πατριώτες του να γλυκοκοιμούνται μέσα στο μοσχομυρισμένο τους χώμα—αυτό δεν μπορούσε να το βαστάξει ο γέρος.

Τ' ονειρευότανε λοιπόν και το λαχταρούσε ν' αποθάνει στον τόπο του, κι έτσι ξεκίνησε, με τ' απομεινάρια του είναι του. Να πάει όμως μέσα στο χωριό και να πει πως εγώ είμαι ο Τάδες, αυτό δεν τ' αποκοτούσε.

— Έπειτα είναι κι αργά. Ποιος θα με πονέσει πια τώρα! έλεγε μονάχος του καθώς άραζε το βαπόρι σε λιμάνι που γειτόνευε με τ' αγαπημένο νησί του.

Μόλις πάτησε πόδι στη χώρα εκείνη, κι ίσια στο Σπιτάλι μαζί με το έχει του.

— Να μείνουν αυτά εδώ, τους λέει τους ανθρώπους εκεί. Εμένα δε μου είναι και πολύ χρειαζούμενα. Ο πρώτος που αναλάβει κι είναι έτοιμος να μισέψει, του τα χαρίζετε.

Και γίνεται άφαντος ο Γέρο-Ανέστης.

Τραβάει κατά τη σκάλα, βρίσκει πέραμα, και σ' ένα μερόνυχτο μέσα τηράει τις ολόχαρες ακρογιαλιές του νησιού του. Εκεί που η Πλάση λες και λούζεται κάθε ταχυνή και λαμπροφοριέται θεοφώτεινη, ολοκάθαρη και παρθένα, που μήτε κουρέλι μήτε παλιόχαρτο πολιτισμού δεν βλέπει απάνω σ' ασπρογάλαζα τα χαλίκια που στρώνονται στην ακρογιαλιά, εκεί που στα πρώτα του χρόνια ο γέρος μας έπαιζε μ' ανάλαφρη καρδιά και μ' αξέννοιαστο νου, εκεί ξαναβρέθηκε τώρα καταδαμασμένος από του χρόνου τ' ακαταπόνετο χέρι, σκυφτός, ζαρωματισμένος, βουλιασμένα τα μάτια του, τα χέρια τρεμάμενα. Παράμερη εξοχή, που το καλοκαίρι μονάχα τη θυμούνται οι χωριανοί και τη διαλέγουνε για τα ξεφαντώματά τους.

Τώρα όμως, άνοιξη ακόμα, ο γέρος ο Ανέστης πλανιότανε ολομόναχος στη λησμονημένη εκείνη γωνιά, του κόσμου, βγάζοντας ξεφωνήματα κι ακατανόητα λόγια κάθε φοράν που αγνάντευε βράχο ή χωράφι ή κορφοβούνι τριγύρω και του θύμιζε της νιότης τα χρόνια. Μια πα στην άλλη μαζευτότανε στον αναγαλλιασμένο του νου οι παλιές οι ιστορίες, τα παλιά τα γλέντια, τα περασμένα τα πρόσωπα και τα πράγματα, που κάθε κύμα έλεγες και τα τραγούδαγε με το γλυκό του μουρμουρητό, εκεί που πλαγιασμένος τώρα στον ήλιο μισοάνοιγε κάθε λίγο τ' αδυνατισμένα του μάτια να τις δει άλλη μια και να τις χύσει μες στη ψυχή του τις ανάλλαγες, τις αγέραστες ομορφιές της πατρίδας του.

Θα 'λεγες πως αναστήθηκε μαζί με το νου του και τ' αποσταμένο κορμί του, κι ωστόσο, καταπονεμένο τόσους χρόνους από τη βαριά τη ξενιτιά, και τώρα πάλι μ' άξαφνης καρδιάς καρδιοχτύπια

συνταραγμένο, χεροτέρεινε αντίς να καλυτερέψει, ή σαν το φύλλο τρεμούλιαζε.

Μόλις το βράδυ βράδυ, σαν άρχισε το σκοτάδι και πλάκωνε, κι αυτός ακόμα λόγιαζε με μάτια ονειριασμένα τ' αντικρινά τα βουνά ενός άλλου νησιού, καταπόρφυρα με την αντιφεγγιά του βασιλεμένου του ήλιου, μόλις τότε το στοχάστηκε πως όταν ξεπήδηξε από το καΐκι κι έσυρε κατά την εξοχή, δε νοιάστηκε μήτ' ενός μερόνυχτου ψωμί να πάρει μαζί του.

— Κι α μείνω και νηστικός μια νυχτιά, τι πειράζει! λέει τότες. Θα με θρέψει της πατρίδας τ' αγέρι ως το ταχύ.

Κι αποκοιμήθηκε στην ακρογιαλιά, δίπλα στις θάλασσας το νανούρισμα, μαγεμένος ο νους του με τις μύριες εικόνες που τις ανιστορούσε όλες εκείνες τις ώρες.

Δεν τα ξανάνοιξε πια τα βαρεμένα του μάτια ο γέρος. Πιο γνωστικό κι από πολλούς φίλους το κύμα, απάνω στη μεγαλύτερη την καλοτυχιά της πονοδαρμένης εκείνης ψυχής, τήνε νανούρισε με το μουρμουρητό του και την έστειλε μια και καλή στον αιώνιο τον ύπνο.

1) Να περιγράψετε τις εικόνες και να δώσετε έναν τίτλο

2) Εξηγώ όσο καλύτερα μπορώ τις ακόλουθες μεταφορικές φράσεις, που είναι υπογραμμισμένες στο κείμενο:

Χρυσάφι έπιανε, κάρβουνο γινότανε.

Τον κρυφότρωγε όμως πάντα της πατρίδας ο ακοίμητος ο καημός.

Ένωθε στα γέρικα στήθια του την ανατριχίλα του Χάρου.

Να φυτρώσει ανάμεσα στους δικούς του με τέτοια χάλια δεν του ερχότανε.

Τι να πηγαίνει πια τώρα και να τους δείχνει τη γύμνια
του!

3) Η δεύτερη παράγραφος έχει ως θεματική περίοδο τη φράση :Αλλιώςτικός γέρος αυτός ο Ανέστης! Ποια στοιχεία της παραγράφου δικαιολογούν το χαρακτηρισμό αυτό;

4) Ποιες λέξεις ή φράσεις χαρακτηρίζουν στις δύο πρώτες παραγράφους τη ζωή και την ψυχική κατάσταση του γερο-Ανέστη;

5) Τι μπορεί να περιείχε ο σάκος του γερο-Ανέστη;

6) Η παράγραφος Τραβάει κατά τη Σκάλα.... Για τα ξεφαντώματά τους στηρίζεται σε μια αντίθεση .Ποια είναι αυτή και τι εκφράζει; Να επισημάνετε επίθετα που χαρακτηρίζουν την ομορφιά της φύσης.

7) Στην παράγραφο Τώρα όμως.... Τις αγέραστες ομορφιές της πατρίδας του ποιες λέξεις και φράσεις φανερώνουν την ευτυχία του γερο-Ανέστη; Να επισημάνετε τα πρόσωπα και τις δραστηριότητές τους.

8) Να επισημάνετε λέξεις και φράσεις που προδιαθέτουν τον αναγνώστη για το θάνατο του γερο –Ανέστη.

9) Ποια ήταν η λαχτάρα του γερο-Ανέστη;

1. Συμπληρώνω τα κενά βάζοντας τα ουσιαστικά των παρενθέσεων στο σωστό τύπο. (Όπου χρειάζεται θα βάλετε και το άρθρο).

Πλήθος αυτοκινήτων παραμένουν μπλοκαρισμένα σε κεντρικές _____ (λεωφόρος) _____ (πόλη).

Ως πρόεδρος _____ (σύλλογος) έχει πολλά και δύσκολα _____ (καθήκον).

Η ταχυδρομική εταιρεία αποφάσισε να προσλάβει άμεσα δυο νέους _____ (διανομέας).

Η τιμή _____ (κρέας) ανέβηκε κατακόρυφα τις τελευταίες βδομάδες.

Η μητέρα κέρασε _____ (καφές) και γλυκά τους _____ (μουσαφίρης).

Οι _____ (επίπτωση) _____ (κάπνισμα) στην υγεία είναι τεράστιες.

2. Μεταφέρω τις παρακάτω προτάσεις από την ενεργητική στην παθητική φωνή και από την παθητική στην ενεργητική φωνή.

1. Ο αναλφαβητισμός αναστέλλει την οικονομική ανάπτυξη.

2. Η μη ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης δυσχεραίνει την επιτυχή ενσωμάτωση των ατόμων στην αγορά εργασίας.

3. Θα πρέπει να αναζητηθούν συστηματικά νέοι τρόποι εκμάθησης ξένων γλωσσών.

4. Η ελληνική διδάσκεται ως δεύτερη γλώσσα [από ειδικευμένο διδακτικό προσωπικό

5. Η διάψευση αυτή προκαλεί το γέλιο.

6. Από τα περισσότερα δικτατορικά καθεστώτα απαγορεύεται η σάτιρα και η κωμωδία.

7. Η κοινωνία πρέπει να οργανώσει την κοινωνικοποίηση των νέων.

8. Το προσωπικό στυλ ελεύθερου χρόνου επηρεάζεται και διαμορφώνεται από την οικογένεια.

9. Μαθήματα ελληνικής γλώσσας προσφέρονται σήμερα σχεδόν από όλα τα πανεπιστήμια της χώρας.

3. Επιλέγω και γράφω τη λέξη που νομίζω ότι δίνει την ορθή σημασία των λέξεων:

- αυθεντικός: πλαστός, ανθεκτικός, ειλικρινής, γνήσιος.
- άξεστος: αναίσθητος, ανίδεος, απολίτιστος, αξύριστος.
- πρόσκαιρος: προσωρινός, προσωπικός, παντοτινός, άκαιρος.
- παρασταίνω: διαγράφω, απεικονίζω, πραγματοποιώ, συντάσσω.
- δαιδαλώδης: ιδεώδης, φλογερός, πολύπλοκος, ακαθόριστος .

4. Γράφω ένα παράγωγο ουσιαστικό για την καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις.

έρχομαι _____ φορτώνω
 _____ καλλιεργώ
 _____ κινώ
 _____ μιλώ

5. Διορθώστε τα λάθη:

α. Ακούστε τον, γιατί είναι πολύ εξαιρετικός δάσκαλος.

β. Θα μιλήσετε ποιο αργότερα, γιατί τώρα εργάζεται.

γ. Υπάρχουν πολύ ποιο ικανότερα άτομα για προαγωγή.

δ. Πιο νομίζετε ότι είναι το ποιο σημαντικό πράγμα απ' όσα συζητήσαμε;

ε. Τριγυρνούσε για πολύ ώρα με το αυτοκίνητο, καθώς δεν έβρισκε χώρο στάθμευσης.

στ. Το διαδίκτυο αποτελεί ένα διεθνή μέσο ενημέρωσης, ψυχαγωγίας κι επικοινωνίας

σήμαναν εννιά
 κι είδαμε να βγαίνει
 μ' όψη κολασμένη
 μέσα απ' το κλουβί
 το φριχτό τσακάλι
 Ήτανε Μεγάλη
 Παρασκευή

Τα παιδιά φευγάτα
 έρμα τα χωριά
 πάλευαν τα νιάτα
 για τη λευτεριά

20. Ελληνικό Νηπιαγωγείο Λονδίνου: εκπαιδευτικές δράσεις 2017-2018

Ήτανε Μεγάλη Παρασκευή

του Ν. Γκάτσου

Στο περιβολάκι
 μπρος στην εκκλησιά
 έμοιαζες πουλάκι
 σ' άγρια φυλλωσιά
 δυόσμο κι αγιοκέρι
 κράταγες στο χέρι
 κι έλεγες: "Ραβί
 σώσε μας και πάλι!"
 Ήτανε Μεγάλη
 Παρασκευή

Νύχτες κι άλλες νύχτες
 γύρισε η χρονιά
 του πολέμου οι δείχτες

Φεβρουάριος 2018 (Εορτασμός Αποκριάς): Το Ελληνικό Νηπιαγωγείο Λονδίνου ολοκλήρωσε τις αποκριάτικες εκδηλώσεις για τον εορτασμό της περιόδου του Τριωδίου με την πραγματοποίηση **αποκριάτικου πάρτυ** την **Παρασκευή 09 Φεβρουαρίου 2018** στο χώρο του νηπιαγωγείου. Τις δράσεις οργάνωσαν οι νηπιαγωγοί: κ. **Αναστασία Μισιρλή**, κ. **Ελευθερία Λεσγίδου** και κ. **Νικολέτα Μαρτίνη**.

Με αφορμή την εβδομάδα των Απόκριω πραγματοποιήθηκε διαπολιτισμική προσέγγιση ώστε τα παιδιά να γνωρίσουν ήθη και έθιμα από τις διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας μέσα από το παιχνίδι του Κρυμμένου Θησαυρού (π.χ. αναπαράσταση Αλευρομουτζουρωμάτων από το Γαλαξίδι, επίλυση σταυρόλεξου, επίλυση αινίγματος, σύνθεση εικόνας κ.α.), να στολίσουν κατάλληλα την τάξη τους, να δημιουργήσουν αποκριάτικες κατασκευές και να έρθουν σε επαφή με αποκριάτικα μουσικά ακούσματα. Στην εκδήλωση συμμετείχαν οι γονείς των παιδιών και τα αδέρφια τους.

Ήθη και έθιμα Καθαράς Δευτέρας: Η εβδομάδα από την **Τρίτη 20 Φεβρουαρίου 2018** μέχρι και την **Παρασκευή 23 Φεβρουαρίου 2018**, αφιερώθηκε στα ήθη και τα έθιμα της Καθαράς Δευτέρας όπως αυτά σχετίζονται με την ελληνική παράδοση και τον πολιτισμό. Συγκεκριμένα τα παιδιά γνώρισαν για

την ιστορία του χαρταετού και την ονομασία του σε διάφορες γλώσσες μέσα από αντίστοιχους πίνακες ζωγραφικής και κατασκεύασαν τους δικούς τους χαρταετούς (Εικόνα 1). Η θρησκευτική παράδοση, προσεγγίστηκε με την ιστορία της Κυρά Σαρακοστής και τις διατροφικές συνήθειες που σχετίζονται με την περίοδο του σαρανταημέρου μέχρι το Πάσχα.

Ενότητα «Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα/δράσεις», Φεβρουάριος: μήνας εορτασμού για την Οδοντική Υγιεινή των Παιδιών:

Ο Φεβρουάριος έχει οριστεί ο **μήνας εορτασμού της Οδοντικής Υγιεινής των παιδιών** με σκοπό την ευαισθητοποίηση για τη γενικότερη προσέγγιση που αφορά στη στοματική υγιεινή. Στο πλαίσιο αυτό το **Ελληνικό Νηπιαγωγείο Λονδίνου** και με αφορμή της θεματικής προσέγγισης με θέμα: 'Μικρόβια', ενέταξε την παρουσίαση από τον εξωτερικό συνεργάτη και γονιό **κ. Θεολόγο Σιούτη-Οδοντίατρο**, σχετικά με τη στοματική υγιεινή και ειδικότερα την υγιεινή (πλύσιμο και φροντίδα) των

δοντιών καθώς και την προσφορά από την **κ. Δανάη Παπαγγελή-Ιατρικό εκπρόσωπο της εταιρείας Frezy Derm**, σε σχολεία και εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού για θέματα υγείας. Στην εκδήλωση συμμετείχαν και τα παιδιά της Α' Δημοτικού του Ελληνικού Δημοτικού Σχολείου Λονδίνου με την εκπαιδευτικό τους κ. Στέλλα Κουπάδη. Οργάνωση και επιμέλεια δράσης: κ. Αναστασία Μισιρλή.

Ενότητα «Εκπαιδευτικές επισκέψεις»: Η μηνιαία εκπαιδευτική επίσκεψη του Ελληνικού Νηπιαγωγείου Λονδίνου για το μήνα Φεβρουάριο πραγματοποιήθηκε την **Τρίτη 27 Φεβρουαρίου 2018** στο **Natural History Museum** του Λονδίνου. Η επίσκεψη ικανοποίησε διδακτικούς στόχους του σχεδίου εργασίας (project) με θέμα «Δεινόσαυροι». Συγχρόνως, αποτελεί σύνδεση με την τοπική κοινωνία και ένταξη στη χώρα υποδοχής για τη γνωριμία με πολιτισμικά περιβάλλοντα τα οποία ενισχύουν την κατάκτηση της διγλωσσίας. Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος που αναπτύχθηκε ('Explorers and dinosaurs') τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν στην ειδικά

διαμορφωμένη έκθεση για τους δεινόσαυρους και να υλοποιήσουν συγκεκριμένες δραστηριότητες με τα αντίστοιχα εκθέματα. Οργάνωση δράσης: κ. Αναστασία Μισιρλή, κ. Ελευθερία Λεσγίδου και κ. Νικολέτα Μαρτίνη. Επιμέλεια δράσης: κ. Ελευθερία Λεσγίδου.

Γ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΝΕΑ / ΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΣΚΕΨΗ

21. Άγιο φως και κόκκινα αβγά

Καθώς η Μεγάλη Εβδομάδα, με την Ανάσταση, έχει τελειώσει, η ώρα του γλεντιού και του πανηγυριού δεν μπορεί παρά να σφραγιστεί με επίσημες πράξεις αγάπης.

Γιατί τα αβγά είναι κόκκινα; Επειδή έγινε θαύμα, λένε στην Καστοριά: «Όταν ο Χριστός αναστήθηκε, το είπαν σε μια γυναίκα, αλλά εκείνη απάντησε ότι θα το πιστέψει μόνο αν τα αβγά που κουβαλούσε γίνονταν κόκκινα. Και έγιναν».

Οι ερευνητές βέβαια έχουν άλλη γνώμη: Τα κόκκινα αβγά σχετίζονται με το αρχαίο έθιμο των «καλενδών», που είχαν να κάνουν με θυσίες αρχικά στην Ήρα κι έπειτα και στον Ιανό των Ρωμαίων και γίνονταν κάθε πρωτομηνιά. Το βάψιμό τους ξεκίνησε μάλλον από την Αίγυπτο, όπου τα πρωτοσυναντάμε γύρω στον δέκατο αιώνα, αν και κόκκινα αβγά ξέρουμε ότι υπήρχαν και στην Κίνα από τον πέμπτο αιώνα. Από τον 17ο αιώνα, κόκκινα αβγά βρίσκονται σε χριστιανούς και μουσουλμάνους στη Μεσοποταμία αρχικά κι έπειτα στη Συρία, την Περσία και τα Βαλκάνια. Γενικά, πιστεύεται ότι διαδόθηκαν στην Ευρώπη και την Ασία και συνδέθηκαν με λατρευτικούς σκοπούς, χωριστούς σε κάθε τόπο κι άσχετους μεταξύ τους.

Pablo Picasso, Η Σταύρωση, 1930

Φυσικά, αν θέλετε να κάνετε σωστό ελληνικό Πάσχα κι επί τη ευκαιρία να βάλετε ένα χεράκι να ξορκιστούν τα κάθε είδους δαιμόνια και να πάνε καλά οι δουλειές σας, τα κόκκινα αβγά δεν φτάνουν. Το γνωρίζετε άλλωστε ότι χρειάζεστε γιορτινές λαμπάδες για την Ανάσταση κι ένα αρνί για τον οβελία. Είτε νωρίς γίνει η επίσκεψη στην εκκλησία για την Ανάσταση είτε την τελευταία στιγμή, το έθιμο επιβάλλει ο «πάτερ φαμίλιας» να πάρει μαζί του ένα καλαθάκι με τόσα κόκκινα αβγά, όσα και τα μέλη της οικογένειας. Και πρέπει να το κρατά με τέτοιο τρόπο, ώστε τα αβγά ν' ακούσουν τον «καλό λόγο», δηλαδή το «Χριστός Ανέστη». Προηγουμένως, με το «δεύτε λάβετε φως», πρώτη πρέπει να ανάψει τη λαμπάδα της μια νιόπαντρη, ενώ οι ανύπαντρες Αθηναίες την άναβαν άλλοτε μόνον από άντρα, ώστε σύντομα να βρουν γαμπρό και να παντρευτούν. Αλλού, πρώτος για κάθε οικογένεια την άναβε ο αρχηγός της που μετά μοίραζε το φως στα υπόλοιπα μέλη.

Sandro Botticelli, Ανάσταση, 1490

Φυσικά, οι δαίμονες δε βλέπουν με καλό μάτι την Ανάσταση και θέλουν, έστω και την τελευταία στιγμή, να την εμποδίσουν. Δεν μπορούν, όμως. Επειδή, με το «Χριστός Ανέστη», γίνεται τέτοιος σαματάς και πέφτουν τόσοι πυροβολισμοί, βεγγαλικά, κροτίδες και πυροτεχνήματα, ώστε οι

δαίμονες το βάζουν στα πόδια από τον φόβο τους. Στην Κέρκυρα και στη Ζάκυνθο, πρόσθετος σαματάς εξασφαλίζεται με το σπάσιμο κανατιών που εκτοξεύονται από τα μπαλκόνια. Ταυτόχρονα, οι γυναίκες μπορούν να δαγκώσουν κάτι μεταλλικό (κλειδί, στη Ζάκυνθο) και να μουρμουρίσουν «σιδερένιο το κεφάλι μου», οπότε γλιτώνουν από ένα σωρό κακοτοπιές τον υπόλοιπο χρόνο.

Προσοχή, όμως, με όλα τούτα να μη σας σβήσει η λαμπάδα. Το άγιο φως της είναι απαραίτητο πρώτα απ' όλα για να κάνετε με τον καπνό του έναν σταυρό στο ανώφλι του σπιτιού σας. Αδύνατον μετά να περάσει κακό από την πόρτα σας. Κι αν πιθανολογείτε ότι το κακό μπορεί να μπει κι απ' τα παράθυρα ή κάποια πίσω πόρτα, φτιάξτε σταυρούς παντού, όπου υπάρχουν κουφώματα.

Η αμέσως επόμενη κίνηση είναι να πλησιάσετε το καντήλι. Κάντε τον σταυρό σας, σβήστε το και ξαναανάψτε το με το καινούριο φως. Οι κτηνοτρόφοι πάντως στέλνουν κάποια κορίτσια να φοβίσουν με το φως της λαμπάδας τα ζωντανά τους λέγοντας απαραιτήτως και «ζουρ ζουρ». Με αυτό, έχουν εξασφαλίσει ότι οι μύγες δεν πρόκειται να τα πειράξουν το καλοκαίρι. Κι αν υπάρχει ζωντανό που δεν γεννά, με την αναμμένη λαμπάδα στο χέρι, το σταυρώνουν λέγοντας το «Χριστός Ανέστη». Το ζωντανό σίγουρα θα γκαστρωθεί. Σε γεωργικές περιοχές πάντως, ο επίτροπος της εκκλησίας ανεβαίνει στο καμπαναριό ή στο πιο ψηλό σημείο και με τη λαμπάδα του φωτίζει έναν γύρο. Όποιο χωράφι φωτίστηκε, δεν πρόκειται να χτυπηθεί από χαλάζι.

Μετά από όλα αυτά, έρχεται η ώρα του εορταστικού δείπνου. Αρχίζει με το τσούγκρισμα των αβγών του «καλού λόγου», αυτών δηλαδή που μεταφέρθηκαν στην εκκλησία. Και το τσούγκρισμα γίνεται «μόνο μύτη με μύτη», όπως επιβάλλει το έθιμο που κρατά από τον 13ο αιώνα και πρωτοφάνηκε στο Βυζάντιο. Στη συνέχεια, η νοικοκυρά παίρνει από το εικονοστάσι το περσινό κόκκινο αβγό και βάζει ένα καινούριο. Το παλιό, το σπάει κι όλοι πρέπει να δοκιμάσουν από αυτό. Τα τσόφλια δεν πετάγονται, επειδή έχουν μαγική δύναμη: Συνήθως τα βάζουν από λίγα στις ρίζες των δέντρων κι εξασφαλίζουν έτσι καλή παραγωγή. Τώρα πια, όλοι μπορούν να

φάνε. Μαγειρίτσα, συνήθως. Σαλάτα με σαρδέλες, αλλού. Ψητό της κατσαρόλας, σε κάποια μέρη. Τυρόπιτα και γαλατόπιτα στην Ήπειρο. Όπως και να έχει, όμως, το τραπέζι απαγορεύεται να ξεστρωθεί για τρεις μέρες. Την τρίτη, πρέπει να τιναχτεί στο χωράφι, στ' αμπέλια συνήθως, για να καρπίσουν.

Το αρνί, βέβαια, ή το κατσίκι, το σφάζετε (ή, τουλάχιστον, το αγοράζετε) από Μεγάλη Παρασκευή και τ' αφήνετε να «κοιμηθεί» σφαγμένο στο σπίτι σας δυο βραδιές. Είναι απαραίτητη προϋπόθεση, αν θέλετε να διαβάσετε τα μελλούμενα στην ωμοπλάτη. Αλλιώς, όλα τα σημάδια θα είναι παραπλανητικά. Το αρνί στη σούβλα είναι πανάρχαιο έδεσμα. Στα αρχαία, η σούβλα λέγεται οβελός (από το βέλος) εξ ου και οβελίας το πασχαλινό σας γεύμα. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, το κλέφτικο το αρνί το τύλιγαν με την προβιά του και το έβαζαν να ψηθεί μέσα σ' έναν λάκκο με κάρβουνο. Στις μέρες μας, την υπόθεση ψήσιμο αναλαμβάνει η αυτόματη σούβλα κι οι παρέες είτε «γυρνούν» καθέννας από λίγο τη σούβλα για γούστο είτε περιορίζονται να δοκιμάζουν κοψίδια. Σε άλλες εποχές, ο παπάς περνούσε από αυλή σε αυλή κι ευλογούσε το αρνί, εισπράττοντας κάτι για τον κόπο του. Κι όπου αυλή για σούβλα δεν υπήρχε, το αρνάκι ή το κατσίκι ψηνόταν (και ψήνεται) στον φούρνο, γεμιστό με ρύζι, κουκουνάρια και σταφίδες.

Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, ο επονομαζόμενος El Greco, Η Μαρία Μαγδαληνή Μετανοούσα. Λεπτομέρεια. 1585-1590

Ουσιαστικά, οι γιορτές του Πάσχα ξεκινούν από το Σάββατο του Λαζάρου, του συμπαθέστατου Φτωχολάζαρου των λαϊκών δοξασιών. Μια κούκλα κατάλληλα φασκιωμένη ή κι ένα κλαρί ή κι ένας κόπανος τυλιγμένος με χρωματιστά υφάσματα αρκούσε για να στηθεί ένας «Λάζαρος». Κορίτσια 10 με 12 χρόνων ή και μεγαλύτερα, οι Λαζαρίνες ή Λαζαρίτσες, περιφέρονταν από σπίτι σε σπίτι και τραγουδούσαν τον Λάζαρο, όπως γίνεται με τα κάλαντα. Οι νοικοκυρές ζυμώνανε κουλούρια σε σχήμα ανθρώπου τυλιγμένου με σάβανο, τα λαζαρέλλια ή λαζαράκια, σωστές λιχουδιές για τα παιδιά.

Η ανάσταση του Λαζάρου ή «πρώτη ανάσταση» για πολλούς, στην ελληνική λαϊκή παράδοση έχει ζυμωθεί με την άνοιξη και την ανάσταση της φύσης και απηχεί αρχαία λατρευτικά στοιχεία που ανάγονται στις γιορτές για τον Άδωνη. Ήταν τα Αδώνια, διήμερη αποκλειστικά γυναικεία γιορτή στην αρχή της άνοιξης: Την πρώτη μέρα γινόταν η κηδεία του όμορφου νεαρού, με τις γυναίκες να κάνουν σπονδές σε πρόχειρο ομοίωμά του, όπως ο κατοπινός «Λάζαρος», και να τον περιφέρουν σαν τον σύγχρονο επιτάφιο. Τη δεύτερη μέρα, γιόρταζαν την ανάστασή του με γλέντι και περιφέρονταν από σπίτι σε σπίτι ψάλλοντας και τραγουδώντας.

Στη Βόρεια Ήπειρο, άλλωστε, το έθιμο του Λαζάρου συνδυάζεται με άγριες μεταμφιέσεις των παιδιών που κουβαλούν χαντζάρια και κουδούνια, τριγυρνούν τραγουδώντας κι απειλούν όποιον βρουν μπροστά τους. Είναι οι «Λάζαροι», απόηχος των «ενόπλιων χορών» της αρχαιότητας, κοινών στους ινδοευρωπαϊκούς λαούς και πάντα με στόχο την προστασία της κοινότητας από το κακό. Από εκεί άλλωστε κατάγεται και ο πυρρήχιος χορός, που ήταν διαδεδομένος τόσο στους αρχαίους Έλληνες, όσο και στους Ρωμαίους.

Με την αρχαιότητα έχουν να κάνουν και τα βάγια της ομώνυμης Κυριακής. Το έθιμο πρωτοεφάρμοσε η Εκκλησία τον 9ο αιώνα, σε ανάμνηση της εισόδου του Ιησού στα Ιεροσόλυμα. Το παρέλαβε, όμως, ο λαός και το ενστερνίστηκε, δίνοντας στα βάγια

έννοια μαγική. Ολόκληρη σειρά από έθιμα συνδέονται με τα βάγια και τους νεόνυμφους, που ανταλλάσσουν μεταξύ τους «βαγιοχτυπήματα», ώστε να αποκτήσουν πολλά και γερά παιδιά. Είναι το αρχαίο έθιμο που έχει να κάνει με την «ειρεσιώνη»: Κλάδο ελιάς ή δάφνης, στολισμένο με άσπρο ή κόκκινο μαλλί και διάφορους καρπούς. Συμβολίζει την ευφορία και τη γονιμότητα και αφιερωνόταν, συνήθως, φθινόπωρο στην Αθηνά και στον Απόλλωνα.

Οι δυο πρώτες μέρες της Μεγάλης Εβδομάδας είναι αφιερωμένες στην προετοιμασία: Λύνεται ο αργαλειός, ώστε να μην μπορεί να δουλέψει, ασβεστώνονται το σπίτι και η μάντρα της αυλής και όλοι μπαίνουν σταδιακά στην ψυχολογία των ημερών. Τα κορίτσια δεν τρώνε τίποτα και δέχονται να πιουν μόνο λίγο νερό το βράδυ, καθώς «νηστικής καρδιάς, πιάνει η ευχή», οπότε ο νεαρός που καθένα έχει βάλει στο μάτι, θα ερωτοχτυπηθεί.

Τη Μεγάλη Τετάρτη, ωμά αβγά, αλεύρι κι αλάτι περιμένουν την επίσκεψη του ιερέα για την καθιερωμένη ευλογία. Στην Αθήνα, τον ιερέα συντρόφευε η εκκλησάρισσα που υπομονετικά ζύμωνε χωρίς προζύμι το αλεύρι σε κάθε σπίτι. Ο παπάς ακουμπούσε το ζυμάρι με τον σταυρό κι αυτό «ανέβαινε». Ήταν το προζύμι της χρονιάς. Ζύμωμα κουλουριών και τσουρεκιών και βάψιμο αβγών εξακολουθούν να είναι οι δουλειές της Μεγάλης Πέμπτης. Από τα βυζαντινά ακόμα χρόνια, στις κουλούρες της Λαμπρής μπαίνει κι από ένα κόκκινο αβγό. Σε κάποια μέρη, αποθήκευαν μερικά μικρά κουλούρια, να τα έχουν πρόχειρα, αν τύχαινε και στην περιοχή εμφανιζόταν σκυλί λυσσασμένο. Του πετούσαν ένα κομμάτι κουλούρι και ο σκύλος ημέρευε. Και το βράδυ, στα Δώδεκα Ευαγγέλια, άναβαν ένα κερί, αλλά δεν το άφηναν στην εκκλησία. Το έπαιρναν σπίτι και το φύλαγαν: Το ξανάναβαν, κάθε που υπήρχε καταιγίδα, οπότε αστροπελέκι δεν έπεφτε στο σπίτι. Η Μεγάλη Παρασκευή ήταν και είναι αποκλειστικά αφιερωμένη στον επιτάφιο.

Νικηφόρος Λύτρας, Άνθη Επιταφίου, 1901

Και καθώς η Μεγάλη Εβδομάδα, με την Ανάσταση, έχει τελειώσει, η ώρα του γλεντιού και του πανηγυριού δεν μπορεί παρά να σφραγιστεί με επίσημες πράξεις αγάπης: Το φιλί της πρώτης Ανάστασης έρχεται από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια, όταν οι κυνηγημένοι μετείχαν στα κοινόβια και τα κοινά γεύματα. Στη δεύτερη Ανάσταση, τα πράγματα γίνονται πιο σοβαρά. Είναι η στιγμή της αδελφοποίησης. Στην Αθήνα, όσοι ήθελαν να γίνουν αδερφοποιτοί, το κρατούσαν για την ώρα αυτή. Παρουσιάζονταν στον παπά συνοδεύοντας κι ένα κορίτσι, μάρτυρα. Ο ιερέας τους «διάβαζε», τους όρκιζε και τους έδενε με ένα μακρύ κόκκινο ζωνάρι, τραβώντας τους στο ιερό. Μετά, φιλιόντουσαν μεταξύ τους, φιλούσαν και τον παπά και η τελετή είχε τελειώσει: Ήταν πια «αδερφοποιτοί» και το κορίτσι «σταυραδερφή» τους και αλίμονο σ' όποιον σκεφτόταν να το πειράξει. Θα είχε να κάνει μαζί τους.

Κωνσταντίνος Παρθένης, Η Ανάστασις, 1917

22. Αριστουργήματα της Αναγέννησης για το Πάσχα

Μεγάλοι καλλιτέχνες όπως ο Βερονέζε, ο Μπελίνι και ο Ντίρερ φιλοτέχνησαν πίνακες εμπνευσμένους από το Θείο Πάθος. Η Παλιά Πινακοθήκη της Δρέσδης παρουσιάζει ορισμένα από αυτά τα αριστουργήματα.

Ο Ιησούς Χριστός καταρρέει υπό το βάρος του σταυρού. Οι στρατιώτες τον τραβούν και τον σπρώχνουν. «Ο Χριστός φέρων τον σταυρό του μαρτυρίου του» είναι ο πίνακας του Πάολο Βερονέζε (1528-1588), ο οποίος υποδέχεται τον επισκέπτη στην είσοδο της Παλιάς Πινακοθήκης της Δρέσδης. Ένα από τα αριστουργήματα του μουσείου που ταιριάζουν με τις ημέρες του Πάσχα. «Εδώ είναι τα έργα που σχετίζονται με τη Μεγάλη Παρασκευή και στον κάτω όροφο τα έργα που αφορούν την Κυριακή του Πάσχα» δηλώνει ο Αντρέας Χένιγκ, επιμελητής του μουσείου και

ειδικός σε θέματα ιταλικής ζωγραφικής. Ο πίνακας του Βερονέζε βρίσκεται ανάμεσα σε άλλα αριστουργήματα ομοτέχνων του όπως των Καράτσι, Μπελίνι, Κράναχ ή Ντίρερ. Το Θείο Πάθος υπήρξε ένα προσφιλέθιμο θέμα στην ιταλική ζωγραφική και όχι μόνο.

Ο επιμελητής της Παλαιάς Πινακοθήκης της Δρέσδης Αντρέας Χένιγκ

«Ζωγραφική γύρω από την Αγία Τράπεζα, τοιχογραφίες εκκλησιών, εικόνες σε ιδιωτικούς χώρους ζωγραφίζονταν κατόπιν παραγγελιών από πολύ σημαντικούς ζωγράφους» λέει και πάλι ο Αντρέας Χένιγκ.

Οι ημέρες αυτές του Πάσχα είναι μια καλή αφορμή για να επισκεφθεί κανείς μουσεία που φιλοξενούν έργα μεγάλων καλλιτεχνών με θέματα εμπνευσμένα από τις ημέρες του μαρτυρίου του Ιησού, συμπληρώνει ο Αντρέας Σούμαχερ, επιμελητής στη περίφημη Παλιά Πινακοθήκη του Μονάχου. «Η Αποκαθήλωση» είναι ένα από τα πιο γνωστά και αγαπητά θέματα των ημερών. Τα περισσότερα έργα του είδους είναι προϊόν δημιουργίας του ύστερου Μεσαίωνα και της Αναγέννησης.

Ο Ραφαήλ, ο Λεονάρντο και ο Μικελάντζελο ήταν ορισμένοι από τους πιο σπουδαίους ζωγράφους που ασχολήθηκαν με το Θείο Πάθος. Ήταν άλλωστε από τα αγαπημένα θέματα παραγγελιών της Εκκλησίας στους καλλιτέχνες της εποχής μέχρι και τον 18ο αιώνα. Μετά την αποδυνάμωση της Εκκλησίας ένα μεγάλο τμήμα των καλλιτεχνικών θησαυρών βρέθηκε στα χέρια ευγενών και πλουσίων οικογενειών.

«Ο Χριστός φέρων τον σταυρό του μαρτυρίου του» του Βερονέζε ήταν και αυτός προϊόν παραγγελίας.

Το τεράστιο έργο, μήκους 4,14 μέτρων ανήκει σε ένα κύκλο τεσσάρων έργων που φιλοτέχνησε ο Βερονέζε μετά το 1571 για την οικογένεια Κουτσίνα στη Βενετία.

Η Παλαιά Πινακοθήκη της Δρέσδης

«Πρόκειται για ένα έργο της Μεγάλης Παρασκευής. Παρουσιάζει τον Ιησού να μην αντέχει να σηκώσει τον Σταυρό του Μαρτυρίου, ωστόσο να μην μπορεί και να ξεφύγει. Είναι, ίσως, η πιο μοναχική στιγμή στη ζωή του Χριστού», δηλώνει ο Αντρέας Χένιγκ.

Πρόσφατα ολοκληρώθηκε η διαδικασία συντήρησης, με αποτέλεσμα τα χρώματα να αστράφτουν και να αναδεικνύονται οι ιδιαίτερες ικανότητες του Βερονέζε σε αυτό τον τομέα.

Μεγάλες συγκινήσεις προσφέρουν, όμως, και άλλα αριστουργήματα, όπως «Ο Χριστός με το αγκάθινο στεφάνι» του Τζοβάνι Μπελίνι, «Ο Χριστός στον Κήπο των Ελαιών» του Λούκας Κράναχ του πρεσβύτερου ή «Η Σταύρωση του Ιησού» του Λούκας Κράναχ του νεώτερου.

Η Παλιά Πινακοθήκη της Δρέσδης διαθέτει μια σειρά από σπουδαία έργα, τα οποία σύμφωνα με τον επιμελητή της Αντρέα Χένιγκ αποδεικνύουν ότι «ο Χριστός ήρθε στη γη, νίκησε το θάνατο και ήρε τις αμαρτίες του κόσμου».

Πηγή: Σιμόνα Μπλοκ - Μαρία Ρηγούτσου

23. Τι συμβολίζει η λαμπάδα και το τσουρέκι του Πάσχα

Πασχαλινά τσουρέκια, κουλουράκια και λαμπάδες είναι κάποια από τα έθιμα αυτής της περιόδου που κεντρίζουν τα βλέμματα των καταναλωτών κι ειδικότερα όσων θέλουν να προσφέρουν δώρα για την περίοδο του Πάσχα.

Τσουρέκια και κουλούρια με διάφορες γεύσεις και σχήματα καθώς και λαμπάδες με ό,τι μπορεί κανείς να φανταστεί επάνω, έχουν την τιμητική τους αυτό το διάστημα μιας και είθισται ο κάθε νονός κι η κάθε νονά να αγοράζει για το βαφτιστήρι του.

Ο κ. Γιώργος, διατηρεί φούρνο, σε συνοικία των Δυτικών προαστίων, κι από 16 χρονών με μεράκι κι έμπνευση ζυμώνει και πλάθει από ψωμί και παξιμάδια μέχρι τσουρέκια, κουλούρια και κέικ.

Μιλώντας στο Αθηναϊκό-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων εξηγεί τη διαδικασία και τον χρόνο που απαιτείται να προετοιμαστεί η παραγωγή για τα πασχαλινά τσουρέκια.

«Λίγες ημέρες πριν την Μεγάλη Εβδομάδα ξεκινάει η μαζική παραγωγή σε τσουρέκια και κουλουράκια. Η διαδικασία για την παρασκευή τσουρεκιών

διαρκεί περίπου 6 ώρες από τη στιγμή που θα ζυμώσουμε. Πρώτα προετοιμάζουμε τα υλικά, ακολουθεί το ζύμωμα, στη συνέχεια τα αφήνουμε να φουσκώσουν, μετά τα πλάθουμε στο σχήμα που επιθυμούμε κι αφού τα βάλουμε σε ταψιά, τα αφήνουμε στον θερμοθάλαμο (στόφα) να φουσκώσουν. Μετά προσθέτουμε το αυγό και το αμύγδαλο», αναφέρει ο κ. Γιώργος.

Ακόμη, όπως προσθέτει: «Τα κουλουράκια ποικίλουν σε γεύσεις. Περισσότερη ζήτηση έχει το παραδοσιακό, σμυρναϊκό, κουλουράκι που στη δική μας επιχείρηση, ακολουθούμε μία συνταγή από την εποχή του πατέρα μου, όταν εργαζόταν σε φούρνο Μικρασιατών που του έμαθαν τη συνταγή».

Το συγκεκριμένο αρτοποιείο, είναι οικογενειακή επιχείρηση και μετράει 51 χρόνια λειτουργίας με συνταγές από πατέρα σε γιους κι εγγόνια.

Η Αμαλία, διατηρεί κατάστημα με είδη δώρων στους Αγίους Αναργύρους, κι εδώ κι 31 χρόνια ό,τι αντικείμενο πιάνει στα χέρια της προσπαθεί να το στολίσει και να το μεταμορφώσει.

Το ίδιο κάνει και με τα απλά κεριά, είτε είναι σε σχήμα κυλινδρικό είτε παραλληλόγραμμο.

Λαμπάδες με χρώμα, λαμπάδες κλασσικές και πιο απλές, ακόμα και λαμπάδες με κούκλες και ζωάκια, προϊόντα που απευθύνονται σε μικρούς και μεγάλους, αντικρίζει κανείς ρίχνοντας μια πρώτη ματιά στο κατάστημά της.

Ειδικότερα, την περίοδο των εορτών του Πάσχα, φτιάχνει λαμπάδες τις οποίες προετοιμάζει δύο μήνες πριν. «Τις συνθέτω, τις φτιάχνω, τις στολίζω.

Παίρνω το κερί και το διακοσμώ με ό,τι μπορεί κανείς να φανταστεί ανάλογα με την έμπνευσή μου εκείνη τη στιγμή».

«Οι λαμπάδες με την περισσότερη ζήτηση είναι εκείνες με τις νεράιδες και τις κούκλες, καθώς άτομα κάθε ηλικίας τις προτιμούν.

Τα τελευταία χρόνια κυρίως από τις πιο νεαρές ηλικίες υπάρχει μία τάση για λαμπάδες που δεν έχουν το χαρακτηριστικό σχήμα.

Υπάρχει, ακόμη, προτίμηση, κυρίως από νέους και νέες σε λαμπάδες πλακέ, ή σε πιο μεγάλα στρογγυλά κεριά, ή σε παραλληλόγραμμο». Ωστόσο, κάθε χρόνο παρατηρείται πτώση στη δουλειά, παρά το γεγονός ότι κάνουμε προσφορές κι έχουμε ρίξει τις τιμές», συμπληρώνει η Αμαλία.

Πότε όμως ξεκίνησαν τα παραπάνω έθιμα; Ποιος ο συμβολισμός τους

Το έθιμο της Πασχαλινής λαμπάδας που κρατάμε κι ανάβουμε το βράδυ της Ανάστασης υπολογίζεται ότι έχει τη ρίζα του από ήδη στους πρώτους χριστιανικούς χρόνους.

Την εποχή που «οι νεοφώτιστοι χριστιανοί» βαφτίζονταν το Μεγάλο Σάββατο και την Κυριακή του Πάσχα.

Η λαμπάδα, έτσι, συμβόλιζε το «νέο φως του Χριστού», που θα φωτίσει την ψυχή τους.

Ακόμη, κάποιοι λένε, ότι αναπαριστά το φως που έφερε στην ανθρωπότητα ο Χριστός.

Η ονομασία «τσουρέκι» από την άλλη πλευρά προέρχεται από την τουρκική λέξη «corek» που αναφέρεται σε οποιοδήποτε ψωμί είναι φτιαγμένο με ζύμη που περιέχει μαγιά.

Το τσουρέκι συμβολίζει την Ανάσταση του Χριστού, καθώς το αλεύρι «ζωντανεύει» και «μεταμορφώνεται» σε ψωμί.

Ανάλογα μάλιστα με το σχήμα που τους έδιναν, παλιότερα είχαν και διάφορα ονόματα. «Κοφίνια», «καλαθάκια», «δοξάρια», «αυγούλες», «κουτσούνες», «κουζουνάκια».

Henry Roland (1856-1924), Η αλληγορία της Άνοιξης.

24. Το Πάσχα στη ζωγραφική του Θεόφιλου Χατζημιχαήλ

Χατζημιχαήλ ή Θεόφιλος Κεφαλάς ή Κεφάλας, όπως ήταν το πραγματικό του όνομα (1870 – 24 Μαρτίου 1934), γνωστός απλά και ως Θεόφιλος, ήταν Έλληνας λαϊκός ζωγράφος της νεοελληνικής τέχνης. Κυρίαρχο στοιχείο του έργου του είναι η ελληνικότητα και η εικονογράφηση της ελληνικής λαϊκής παράδοσης και ιστορίας.

Ο Θεόφιλος, ο εξαιρετικός λαϊκός ζωγράφος, απθανάτισε θρύλους και παραδόσεις, καθημερινές στιγμές από την ελληνική πραγματικότητα με το μοναδικό του προσωπικό ύφος που καθιστά τα έργα του από τα πλέον αναγνωρίσιμα της ελληνικής ζωγραφικής.

Αυτοδίδακτος καλλιτέχνης κατέληξε να αναγνωριστεί ως ο σπουδαιότερος λαϊκός καλλιτέχνης της Ελλάδας – το ταλέντο του οποίου, όμως, αναγνωρίστηκε μόνο μετά θάνατον. Ο Θεόφιλος Χατζημιχαήλ, γνωστός απλά ως Θεόφιλος, γεννήθηκε στη Βαρεία της Λέσβου, μεταξύ του 1867 και 1870, πρώτο παιδί μιας φτωχής οικογένειας που απέκτησε άλλα επτά στη συνέχεια. Το ενδιαφέρον του για τη ζωγραφική εκδηλώθηκε από νωρίς και φαίνεται ότι ήταν αντιστρόφως ανάλογο με την απόδοσή του στα σχολικά θρανία.

Τα βιογραφικά στοιχεία για τον Θεόφιλο είναι σκόρπια και ασαφή. Σύμφωνα με διάφορες μαρτυρίες έφυγε από το νησί σε ηλικία περίπου 18 ετών και πέρασε κάποια χρόνια της ζωής του στη Σμύρνη. Από τη μικρασιατική πόλη έφυγε ύστερα από κάποιο επεισόδιο για να φτάσει στην Αθήνα, όπου κατά τον «ατυχή πόλεμο» του 1897 επιχειρήσε

να καταταγεί στο στρατό, χωρίς όμως να γίνει δεκτός.

Από εκεί φεύγει για τη Μαγνησία, όπου θα περάσει περί τα 30 χρόνια της ζωής του, και θα αφήσει πλήθος σημαντικών έργων του. Ζωγραφίζει σε καφενεία, ταβέρνες, χάνια, στο χωριό Μηλιές φιλοτεχνεί την εκκλησία της Αγίας Μαρίνας, αλλά και πολλά σπίτια, ελαιοτριβεία, φούρνους, μύλους κ.α. Στο Βόλο ζωγραφίζει και πλήθος επιγραφών στα προσφυγικά των εκδιωχθέντων από τη Μικρά Ασία. Δυστυχώς, πολλά από τα έργα του έχουν καταστραφεί είτε από σεισμούς και πυρκαγιές, είτε από κατεδαφίσεις και αμέλεια.

«...Τη δουλειά του Θεόφιλου μπορούμε να τη χωρίσουμε σε τρεις μεγάλες περιόδους, που ξεχωρίζουν αρκετά μεταξύ τους. Πρώτη είναι η περίοδος της Θεσσαλίας. Όπως είπαμε και στην αρχή, τα έργα τα καμωμένα στη Θεσσαλία, αν εξαιρέσουμε τα πετυχημένα κι αριστουργηματικά του, είναι τις περισσότερες φορές σφιγμένα, με μια τάση για σχέδιο, που σπάνια φτάνει σ' αποτέλεσμα, ενώ στο χρώμα έχουν μια περιορισμένη κλίμακα που, εκτός από σπάνιες περιπτώσεις -έχω υπ' όψη μου μερικά θαυμάσια έργα- έχουν κάτι το σχεδιαστικό και συγχρόνως το σκληρό. Η εποχή της επανόδου του στη Μυτιλήνη αποτελεί τη δεύτερη περίοδο της ζωγραφικής του. Ένα είδος δισταγμού μαζί κι επιμέλειας, που υπάρχει στα έργα του Βόλου, εξαφανίζεται εδώ για να δώσει τη θέση του σε μια χρωματική ευφορία, με πλήθος σπάνιους τόνους, λεπτότατους μα και συγχρόνως γεμάτους ευδαιμονία. Τα έργα αυτά επιζητούν λιγότερο το σχέδιο, μα ίσως στο βάθος να είναι πιο σχεδιασμένα. Το χρώμα τους φτάνει σε μια λάμψη που εκφράζει ευτυχία, ξενοιασιά και, συγχρόνως, εκστασιακή αυτοσυγκέντρωση. Έχουν μian

απίστευτη ποιότητα στην ύλη τους, μια δυνατή συνείδηση των κανόνων του έργου τέχνης, με την ανατολίτικη και βυζαντινή σημασία του όρου. Εκεί γύρω στην εποχή που θα συναντήσει τον Teriade, ίσως όμως και λίγα χρόνια πριν, η ζωγραφική του αλλάζει. Αυτή είναι η τρίτη περίοδός του. Εδώ τα εντυπωσιακά και πολύτιμα χρώματα αρχίζουν να υποχωρούν κάπως, για να δώσουν τη θέση τους σε χρώματα πιο σωστά, πιο ζωγραφικά. Ό,τι ήθελε να κάνει στον Βόλο με το επιμελημένο και σφιχτό σχέδιο, το καταφέρνει τώρα με τα δικά του μέσα: με το χρώμα...», έγραψε για το έργο του Θεόφιλου, ο ζωγράφος Γιάννης Τσαρούχης.

Ο Θεόφιλος φέρεται να είχε και έντονη συμβολή στα κοινωνικά δρώμενα της περιοχής, με τη διοργάνωση λαϊκών θεατρικών παραστάσεων στις εθνικές γιορτές, ενώ την περίοδο της Αποκριάς συνήθιζε να κρατά τον πρωταγωνιστικό ρόλο άλλοτε ντυμένος ως Μεγαλέξανδρος, με μακεδονική φάλαγγα μαθητές σχολείων, και άλλοτε ως ήρωας της Ελληνικής Επανάστασης, με εξοπλισμό και κοστούμια που έφτιαχνε ο ίδιος.

Υπήρξε πάντοτε ιδιαίτερα φτωχός, και συχνά ζωγράφιζε τοίχους καφενείων ή σπιτιών για να κερδίσει ένα πιάτο φαγητό. Εξίσου συχνά έπεφτε θύμα εμπαιγμού και περιφρόνησης ειδικά λόγω της επιλογής του, από μια ηλικία και μετά, να εγκαταλείψει τον ευρωπαϊκό τρόπο ένδυσης και να φοράει φουστάνελα, όπως οι ήρωες που απεικόνιζαν τα έργα του.

Το 1927, ο Θεόφιλος επέστρεψε στη Λέσβο και ένα περίπου χρόνο αργότερα γνωρίστηκε με τον τεχνοκριτικό και έμπορο έργων τέχνης Στρατή Ελευθεριάδη – Teriade, μια γνωριμία που συνέβαλε, αρχικά, στη βελτίωση των συνθηκών επιβίωσής του και μετέπειτα (δυστυχώς μετά θάνατον) στη

σταδιακή αναγνώριση του έργου του ώσπου το υπουργείο Πολιτισμού χαρακτήρισε το έργο του, «*χρήζον ειδικής κρατικής προστασίας*». Ο Θεόφιλος πέθανε στις 24 Μαρτίου του 1934, πιθανότατα από τροφική δηλητηρίαση.

Ως το Σεπτέμβριο του 1935, ένα χρόνο μετά τον θάνατό του, μνεία στο όνομά του γίνεται μόνο σε μερικά δημοσιογραφικά κείμενα στην Αθήνα, τη Μυτιλήνη και το Βόλο. Στις 20 Σεπτεμβρίου του ίδιου χρόνου δημοσιεύεται στα Αθηναϊκά Νέα μια συνέντευξη του Teriade με τίτλο «Μια καλλιτεχνική ανακάλυψη. Ένας άγνωστος μεγάλος Έλληνας λαϊκός ζωγράφος, ο Θεόφιλος Χατζημιχαήλ» και την επόμενη χρονιά οργανώνεται από τον Teriade έκθεση έργων του στο Παρίσι. Ο Τάκης Μπαρλάς αποκαλεί τον Θεόφιλο «Παπαδιαμάντη της ζωγραφικής» ενώ ο Γιώργος Σεφέρης, ο οποίος το 1947 μιλάει για τον καλλιτέχνη σε έκθεση έργων του στο Βρετανικό Συμβούλιο Αθηνών, τον συσχετίζει με τον Μακρυγιάννη. Σύντομα, το όνομα και το έργο του ταξιδεύει σε πολλές γωνιές του κόσμου.

Ο Οδυσσέας Ελύτης, έγραψε: «*Επιστρέφοντας από την Αμερική, τον Ιούνιο του 1961, σταμάτησα για λίγες μέρες στο Παρίσι και, καθώς βγήκα να χαζέψω στους δρόμους, το πρώτο πράγμα που είδα ήταν, σε μια βιτρίνα βιβλιοπωλείου, όπου συνήθιζα να πηγαίνω άλλοτε, τη μεγάλη αφίσα της Έκθεσης του Θεόφιλου, που είχε ανοίξει ακριβώς εκείνη την εβδομάδα στις αίθουσες του Λούβρου. Η καρδιά μου άρχισε να χτυπά δυνατά. Ε, λοιπόν, ναι. Υπήρχε δικαιοσύνη σ' αυτόν τον κόσμο*».

Ο Teriade χρηματοδοτεί την ίδρυση του Μουσείου Θεόφιλου, που άνοιξε το 1965, στη γενέτειρά του Βαρειά στη Λέσβο, όπου φιλοξενούνται 86 πίνακες του ζωγράφου. Επίσης, ως μουσείο του Θεόφιλου λειτουργεί το αρχοντικό Χατζηαναστάση, γνωστό σήμερα ως οικία Κοντού, στην Ανακασιά του Δήμου Ιωλκού, τους τοίχους του οποίου φιλοτέχνησε ο ζωγράφος γύρω στο 1912.

- Σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση του Θεόφιλου Χατζημιχαήλ έπαιξε και ο νευρολόγος – ψυχίατρος Άγγελος Κατακουζηνός.

- Στην αρχική εικόνα: Οι κουλούρες με τα κόκκινα αβγά, Οικογένεια του κυρίου Πάτρισον από το Σικάγο.

25. Νίκος Καζαντζάκης: «Η μητέρα μου, η γαζία και το καναρίνι»

«Οι ώρες που περνούσα με τη μητέρα μου ήταν γεμάτες μυστήριο καθόμασταν ο ένας αντίκρα στον άλλο, εκείνη σε καρέκλα πλάι στο παράθυρο, εγώ στο σκαμνάκι μου, κι ένιωθα, μέσα στη σιωπή, το στήθος μου να γεμίζει και να χορταίνει, σαν να 'ταν ο αγέρας ανάμεσά μας γάλα και βύζαινα.

Από πάνω μας ήταν η γαζία, κι όταν ήταν ανθισμένη, η αυλή μου μοσκομύριζε.

Αγαπούσα που τα ευωδάτα κίτρινα λουλούδια της, τα 'βαζε η μητέρα μου στις κασέλες και τα εσώρουχά μας, τα σεντόνια μας, όλη μου η παιδική ηλικία μύριζε γαζία.

Μιλούσαμε, πολλές ήσυχες κουβέντες, τότε η μητέρα μου δηγόταν για τον πατέρα της, για το

χωριό που γεννήθηκε, και τότε εγώ της στορούσα τους βίους των αγίων που είχα διαβάσει, και ξόμπλιαζα τη ζωή τους με τη φαντασία μου, δε μ' έφταναν τα μαρτύριά τους, έβαζα κι από δικού μου, ωστόσο έπαιρναν τη μητέρα μου τα κλάματα, τη λυπόμουν, κάθιζα στα γόνατά της, της χάιδευα τα μαλλιά και την παρηγορούσα:

– Μπήκαν στον Παράδεισο, μητέρα, μη στεναχωριέσαι, σεργιανίζουν κάτω από ανθισμένα δέντρα, κουβεντιάζουν με τους αγγέλους και ξέχασαν τα βάσανά τους. Και κάθε Κυριακή βάζουν χρυσά ρούχα, κόκκινα κασκέτα με φούντες και πάνε να κάμουν βίζιτα στο Θεό.

Κι η μητέρα σφουγγίζε τα δάκρυά της, με κοίταζε σα να μου έλεγε:

«Αλήθεια λες;» και χαμογελούσε.

Και το καναρίνι, μέσα από το κλουβί του, μας άκουγε, σήκωνε το λαιμό και κελαηδούσε μεθυσμένο, ευχαριστημένο, σαν να 'χε αφήσει μια στιγμή τους αγίους κι ήρθε στη γης να καλοκαρδίσει τους ανθρώπους.

Η μητέρα μου, η γαζία, το καναρίνι, έχουν σμίξει αχώριστα, αθάνατα μέσα στο μυαλό μου, δεν μπορώ πια να μυρίσω γαζία, ν' ακούσω καναρίνι, χωρίς ν' ανέβει από το μνήμα της -από το σπλάχνο μου- η μητέρα μου και να σμίξει με τη μυρωδιά τούτη και το κελάδημα του καναρινιού.

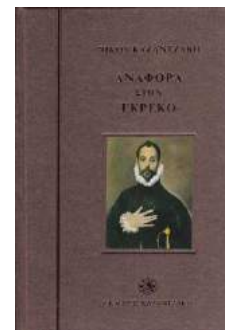
Ποτέ δεν είχα δει τη μητέρα μου να γελάει, χαμογελούσε μόνο, και τα βαθουλά μαύρα μάτια της κοίταζαν τους ανθρώπους γεμάτα υπομονή και καλοσύνη. Πηγαινοέρχονταν σαν πνέμα αγαθό μέσα στο σπίτι, κι όλα τα πρόφταινε ανέκοπα κι αθόρυβα, σαν να 'χαν τα χέρια της μιαν καλοπροαίρετη μαγική δύναμη, που κυβερνούσε με καλοσύνη την καθημερινήν ανάγκη.

Μπορεί και να 'ναι η νεράιδα, συλλογιζόμουν κοιτάζοντάς την σιωπηλά, η νεράιδα που λεν τα παραμύθια, και κινούσε το παιδικό μυαλό μου η φαντασία να δουλεύει: μια νύχτα ο πατέρας μου, περνώντας από τον ποταμό, την είδε να χορεύει στο φεγγάρι, χίμηξε, της άρπαξε το κεφαλομάντηλο, κι από τότε την έφερε στο σπίτι και ψάχνει να βρει το

κεφαλομάντηλο, να το ρίξει στα μαλλιά της, να γίνει πάλι νεράιδα και να φύγει.

Την κοίταζα να πηγαινοέρχεται, ν' ανοίγει τα ντουλάπια και τις κασέλες, να ξεσκεπάζει τα πιθάρια, να σκύβει κάτω από το κρεβάτι, κι έτρεμα μην τύχει και βρει το μαγικό κεφαλομάντηλο της και γίνει άφαντη. Η τρομάρα αυτή βάσταξε χρόνια και λάβωσε βαθιά τη νιογέννητη ψυχή μου κι ακόμα και σήμερα αποκρατάει μέσα μου πιο ανομολόγητη η τρομάρα ετούτη: παρακολουθώ κάθε αγαπημένο πρόσωπο, κάθε αγαπημένη ιδέα, με αγωνία, γιατί ξέρω πως ζητάει το κεφαλομάντηλό της να φύγει».

Νίκος Καζαντζάκης, Αναφορά στον Γκρέκο, 1961

Από το βιβλίο του John Donat, Κρήτη 1960, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 1999

"[...] ένα τοπίο δεν είναι, όπως το αντιλαμβάνονται μερικοί, κάποιο απλώς σύνολο γης, φυτών και υδάτων. Είναι η προβολή της ψυχής ενός λαού επάνω στην ύλη"

(Οδυσσεάς Ελύτης, Τα δημόσια και τα ιδιωτικά, Ίκαρος)

26. Τα γλυπτά του Ροντέν πλάι στα γλυπτά του Παρθενώνα στο Βρετανικό Μουσείο

Σε έκθεση που θα φιλοξενηθεί στο Βρετανικό Μουσείο, 12 Γλυπτά του Παρθενώνα θα βρίσκονται ανάμεσα σε περίπου 100 έργα του γάλλου γλύπτη.

Τα «Γλυπτά του Παρθενώνα» είναι η συλλογή από μαρμάρινα γλυπτά —αετώματα, μετόπες, μέρη της ζωφόρου του Παρθενώνα, ναού της θεάς Αθηνάς, στην Ακρόπολη των Αθηνών— που αποσπάστηκαν και αποτελούν περίπου το 60% του συνόλου του γλυπτού διάκοσμου του Παρθενώνα, που σώζεται σήμερα.

Τα Γλυπτά του Παρθενώνα δεν είναι αυθύπαρκτα έργα τέχνης. Δημιουργήθηκαν ως αρχιτεκτονικά και συμβολικά μέρη του ναού της Αθηνάς, που χτίστηκε τον 5ο π.Χ. αιώνα, τη στιγμή της απόλυτης ακμής της αθηναϊκής δημοκρατίας.

Από τους 97 σωζόμενους λίθους από τη ζωφόρο του Παρθενώνα, οι 56 βρίσκονται στη συλλογή του Βρετανικού Μουσείου στο Λονδίνο και οι 40 στην Αθήνα. Από τις 64 σωζόμενες μετόπες, οι 48 βρίσκονται στην Αθήνα και οι 15 στο Λονδίνο. Από τις 28 σωζόμενες μορφές των αετωμάτων, οι 19 βρίσκονται στο Λονδίνο και οι 9 στην Αθήνα.

Σύμφωνα με τους Times, η αγάπη του Ογκίστ Ροντέν για τα Γλυπτά του Παρθενώνα θα είναι το θέμα μεγάλης έκθεσης, τον ερχόμενο Απρίλιο, στο Βρετανικό Μουσείο. Περίπου 100 έργα του φημισμένου γάλλου γλύπτη θα εκτεθούν δίπλα σε μια δωδεκάδα από τα Γλυπτά.

Ο επιμελητής της έκθεσης, Ιαν Τζένκινς, θέλει «να δουν οι επισκέπτες τα Γλυπτά του Παρθενώνα μέσα απ' τα μάτια του Ροντέν».

Ο μεγαλύτερος γλύπτης του τέλους του 19ου και αρχών τού 20ού αιώνα, ταξίδεψε 15 φορές στο Λονδίνο και κάθε φορά επισκεπτόταν το Βρετανικό Μουσείο για να σχεδιάσει και να αναζητήσει έμπνευση. Τα πρώτα χρόνια της τρίτης δεκαετίας της ζωής του, ο νεαρός Ροντέν, όπως και το σύνολο σχεδόν των σπουδαστών σε σχολές τέχνης,

ζωγράφιζε από εκμαγεία και αντέγραφε τα αντίγραφα των Γλυπτών του Παρθενώνα που υπήρχαν στο Παρίσι τη δεκαετία του 1860. Κάποια από αυτά τα σχέδια θα εκτεθούν τον Απρίλιο του 2018.

Παράλληλα, ο Ροντέν απέκτησε και κάποια εκμαγεία των Γλυπτών σε σμίκρυνση. Επισκέφθηκε για πρώτη φορά το Λονδίνο το 1881 και η ανακάλυψη εκ μέρους του της συλλογής του Βρετανικού Μουσείου αποδείχθηκε αποκάλυψη γι' αυτόν. Το 1902 έγραψε ότι «απλά, στοιχειώνω το Βρετανικό Μουσείο». Και συνέχισε να το επισκέπτεται, από καιρό σε καιρό, έως τον θάνατό του, το 1917.

Η έκθεση -από τις 26 Απριλίου έως τις 29 Ιουλίου 2018- θα φιλοξενηθεί στη Sainsbury Exhibitions Gallery, και περίπου 12 από τα Γλυπτά θα μετακινηθούν από την Duveen Gallery, κάτι το οποίο έχει συμβεί μόνον δύο φορές στο παρελθόν. Θα παρουσιαστούν τα 13 εναπομείναντα σχέδια των Γλυπτών από τον Ροντέν και μαζί τους περί τα 80 έργα του γάλλου γλύπτη, συμπεριλαμβανομένων και εκδοχών των πιο σημαντικών. Τα περισσότερα δάνεια θα είναι από το Μουσείο Ροντέν, αλλά κάποια έργα θα έλθουν από άλλες συλλογές.

«Το Φιλί» του Ροντέν, έργο του 1882. (Musée Rodin)

Είναι γεγονός ότι για τον Ροντέν, και όχι επειδή το ισχυρίζεται το Βρετανικό Μουσείο, τα Γλυπτά ήταν

τεράστια πηγή έμπνευσης. Αναφέρεται ότι για το πασίγνωστο έργο του «Το Φιλί» (1882) ο Ροντέν εμπνεύστηκε από ένα ζευγάρι θεοτήτων που αρχικά ήταν στο Ανατολικό Αέτωμα. Ο γλύπτης είχε στην κατοχή του μια φωτογραφία αυτού του ζευγαριού, τραβηγμένη τη δεκαετία του 1880. Παρ' όλη την εμμονή του με την κλασική τέχνη, ο Ροντέν δεν επισκέφθηκε ποτέ την Ελλάδα.

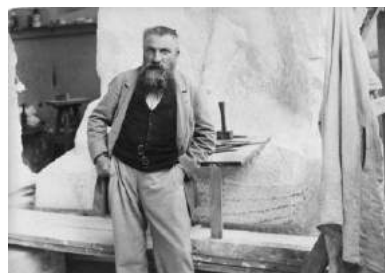
Ο Ιαν Τζένκινς έχει μια ερμηνεία γι' αυτό, καθώς πιστεύει ότι ο καλλιτέχνης είχε το δικό του όραμα και τη δική του έμπνευση από την Αρχαία Ελλάδα «και προτιμούσε αυτά τα όνειρα από την πραγματικότητα».

Ο Χάρτβιχ Φίσερ, διευθυντής του Βρετανικού Μουσείου, ανέφερε ότι η έμπνευση του Ροντέν εκπορεύτηκε από τις επισκέψεις του για να δει τα Γλυπτά στο Λονδίνο και ότι αποτελεί ένα «φανταστικό παράδειγμα» για το πώς ο χώρος που διευθύνει προσφέρει ένα μοναδικό σκηνικό για τα ελληνικά Γλυπτά.

«Η προβολή των Γλυπτών του Παρθενώνα, σε ένα παγκόσμιο πολιτιστικό πλαίσιο, βοηθά τους επισκέπτες να συνειδητοποιήσουν το μεγαλείο τους μόνο εκεί», δήλωσε ο Φίσερ – χωρίς να ντρέπεται. Με απλά λόγια, κάποιος δεν θα μπορούσε να καταλάβει την αξία των Γλυπτών στην Αθήνα, παρά μόνο στο Λονδίνο! Απίστευτος συλλογισμός...

Οι Έλληνες που επιθυμούν την επιστροφή των Μαρμάρων χαρακτήρισαν αυτό το επιχείρημα του Φίσερ ως «ανοησία», τονίζοντας ότι το εν λόγω μουσείο έχει χαρακτηριστεί ως ένα «παγκόσμιο αποθετήριο αντικειμένων αποικιοκρατίας».

«Η στάση του Μουσείου είναι αυτή: ναι, αυτά τα γλυπτά έχουν εκτοπιστεί, έχουν ληφθεί από τον τόπο στον οποίο δημιουργήθηκαν, αλλά τέθηκαν σε ένα άλλο πλαίσιο. Ετσι, αυτό που λείπει από την Αθήνα υπάρχει στο Λονδίνο, σε ένα διαφορετικό πλαίσιο, το οποίο προκαλεί άλλες σκέψεις και άλλες μορφές δημιουργικότητας», τονίζει ο Φίσερ. Αγαπητέ, δεν έχουν «ληφθεί», έχουν κλαπεί. Αντίστοιχα, στον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης, στον τόπο όπου γεννήθηκαν, ο θεατής θα έκανε λιγότερες σκέψεις, ενώ θα μπερδευόταν μέσα σε λάθος μορφές δημιουργικότητας. Αστειότητες...

Ο Ροντέν στο στούντιό του, το 1898

Ο Αλέξης Μανθεάκης, πρόεδρος της Διεθνούς Επιτροπής Δράσης για τα Γλυπτά του Παρθενώνα, δήλωσε: «Τα σχόλια του διευθυντή του Μουσείου είναι αστεία, μέρος της δικαιολογίας και της στάσης στην οποία έχουν αφιερωθεί εδώ και καιρό. Ολη αυτή η συζήτηση περί Τέχνης, μέσα σε ένα λεγόμενο παγκόσμιο πλαίσιο, είναι απλώς για να δικαιολογήσει ότι το Βρετανικό Μουσείο είναι ένας παγκόσμιος κατάλογος αποθεμάτων αποικιοκρατίας – μια βιτρίνα των κατακτήσεων της Βρετανίας».

27. Εξόριστοι ιμπρεσιονιστές στο Λονδίνο στην Tate Britain στο Λονδίνο

Πολλοί Γάλλοι Ιμπρεσιονιστές βρήκαν καταφύγιο στο Λονδίνο μετά τον γαλλοπρωσικό πόλεμο του 1870/71. Ένα μεγάλο αφιέρωμα στο έργο τους παρουσιάζει η Tate Britain στο Λονδίνο.

Εξόριστοι ιμπρεσιονιστές στο Λονδίνο. Μια έκθεση στο Tate Britain του Λονδίνου

Εξόριστοι ιμπρεσιονιστές στο Λονδίνο. Μια έκθεση στο Tate Britain του Λονδίνου

Πόλεμος, αντίσταση, καταστροφή, θάνατοι φίλων και συγγενών, απειλή φτώχειας, φόβος για την απώλεια σπιτιών, καλλιτεχνικών χώρων, ατελιέ. Αυτοί ήταν μερικοί από τους λόγους που οδήγησαν αρκετούς Γάλλους ιμπρεσιονιστές, όπως ο Καμίλ Πισαρό και ο Κλωντ Μονέ να βρουν καταφύγιο, αυτοεξόριστοι, στη Μεγάλη Βρετανία, την περίοδο 1870/71. Αυτή την περίοδο η βρετανική Tate Britain παρουσιάζει μια μεγάλη έκθεση αφιερωμένη στους εξόριστους Γάλλους ιμπρεσιονιστές που έζησαν και μεγαλούργησαν στο Λονδίνο από το 1870 μέχρι το 1904.

Ο Τάμεσης και το βρετανικό κοινοβούλιο, σύμβολο της δημοκρατίας, ενέπνευσαν τους Γάλλους ιμπρεσιονιστές

Η παραμονή των Παριζιάνων, ως επί το πλείστον, ζωγράφων στη βρετανική πρωτεύουσα επηρέασε και ανανέωσε και τη βρετανική τέχνη. Αυτοί οι «μετανάστες» της τέχνης έφεραν φρέσκο, κεντροευρωπαϊκό αέρα στη Γηραιά Αλβιών. Πολλά από τα έργα εκείνης της περιόδου με κλασικά μοτίβα τα κύματα του Τάμεση ή το ιστορικό κτήριο του βρετανικού κοινοβουλίου έχουν γράψει τη δική τους σελίδα στην ιστορία της τέχνης. Χαρακτηριστικοί είναι, επίσης, οι πίνακες με σκηνές από μεγάλα βρετανικά πάρκα, όπου καταγράφεται με γλαφυρό τρόπο η κοινωνική ζωή της «high society» του Λονδίνου ή ακόμη πίνακες με σκηνές από αγώνες κρίκετ ή ιστιοπλοϊκούς αγώνες.

«Μέσα από τη ζωγραφική τους προέβαλαν μια εντελώς νέα εικόνα του Λονδίνου, που τότε ήταν η μεγαλύτερη πρωτεύουσα του κόσμου με πάνω από τρία εκατομ. κατοίκους», εξηγεί η επιμελήτρια της

έκθεσης Καρολίν Κορμπώ-Πάρσονς. Για τον διευθυντή της ιστορικής λονδρέζικης πινακοθήκης Tate Britain Άλεξ Φαρκχάρσον, η έκθεσή αυτή αποτελεί μια καλή αφορμή για να ξαναδεί κανείς υπό άλλο πρίσμα τις γαλλο-βρετανικές σχέσεις. «Δείχνει ότι η τέχνη έχει μια διεθνή διάσταση και ότι επηρεάζεται από τις εξελίξεις στον κόσμο, αλλά και από τις κοινωνικές ανατροπές», αναφέρει ο ίδιος χαρακτηριστικά.

Το βρετανικό κοινοβούλιο διά χειρός Μονέ

Στην έκθεση του Λονδίνου, που θα είναι ανοιχτή στο κοινό μέχρι τις 7 Μαΐου, οι επισκέπτες μπορούν να θαυμάσουν από κοντά πάνω από 100 πίνακες, φωτογραφίες, αλλά και ιστορικά ντοκουμέντα αναφορικά με το «νέο κόσμο» που βρήκαν στο Λονδίνο οι Γάλλοι ιμπρεσιονιστές. Ο Μονέ κι ο Πισαρό αγάπησαν τα βρετανικά πάρκα και τον Τάμεση, ενώ ο Τζέιμς Τισό, γεννημένος στη Νάντη της Γαλλίας, εντυπωσιάστηκε από τη βρετανική δεινότητα στην ιστιοπλοΐα κι έτσι σε πολλά έργα του βλέπουμε πλοία και ιστιοφόρα. Από την πλευρά του ο, επίσης, Παριζιάνος Άλφρεντ Σίσλεϋ έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην εικαστική καταγραφή των συνηθειών της βρετανικής ελίτ.

Στην ίδια έκθεση εκτίθενται ακόμη πίνακες του Ζαν-Μπατίστ Καρπώ και Ζυλ Νταλού, καθώς και κάποια γλυπτά του Ροντέν. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης και χειρόγραφα, επιστολές και σημειώματα των Γάλλων ζωγράφων, όπου περιγράφουν την πολιτική και κοινωνική κατάσταση στο Παρίσι, την τρίμηνη πρωσική πολιορκία αλλά και την αντίσταση της Παρισινής Κομμούνας, η οποία και οδήγησε πολλούς εξ αυτών στο δρόμο της εξορίας.

Τέλος, το highlight της έκθεσης είναι, όμως, σίγουρα οι 19 πίνακες του Μονέ με τη βρετανική βουλή, σε μπλε, μωβ, κόκκινους και πορτοκαλί τόνους. Σύμφωνα με την Tate Britain είναι η πρώτη φορά από το 1973 που παρουσιάζονται συγκεντρωτικά αυτοί οι πίνακες κάτω από την ίδια στέγη.

Πηγή: Άνα Τομφόρντε, dra / Δ. Κυρανούδη

28. Ο «Πλούτος» και η «Ηλέκτρα» "ταξιδεύουν" το καλοκαίρι στην Επίδαυρο με το Εθνικό Θέατρο

Με μότο «Ερχόμαστε κοντά- Πάμε μακριά» και έχοντας ως προτεραιότητα την ανάπτυξη ενός δικτύου συνεργασιών με σημαντικούς διεθνείς θεατρικούς οργανισμούς, το Εθνικό Θέατρο κατεβαίνει το φετινό καλοκαίρι στην Επίδαυρο, με δύο σκηνοθέτες που παρουσιάζουν για πρώτη φορά δουλειά τους στο αργολικό θέατρο: τον Σέρβο Νικίτα Μιλιβόγεβιτς, ο οποίος θα παρουσιάσει τον «Πλούτο» του Αριστοφάνη με μικτό θίασο που θα αποτελείται από Έλληνες και Σέρβους ηθοποιούς (13 & 14/7) και τον Θάνο Παπακωνσταντίνου που θα ανεβάσει την «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή (20 & 21/7).

«Το Εθνικό Θέατρο οφείλει να κατεβαίνει στην Επίδαυρο με προτάσεις. Οφείλει να παρουσιάζει κάτι καινούριο, να μην πηγαίνει εκ του ασφαλούς, να φέρνει μία ανανέωση στη θεατρική γλώσσα και στον τρόπο που παρουσιάζεται η μεγάλη μας κληρονομιά που είναι οι μεγάλοι τραγικοί»,

ανέφερε ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου Στάθης Λιβαθινός στη σημερινή παρουσίαση των καλοκαιρινών παραγωγών, υπογραμμίζοντας για μια ακόμη φορά την ανάγκη για ένα «εξωστρεφές, ανοιχτό Εθνικό Θέατρο».

Αναφερόμενος στον «Πλούτο», μία συμπαραγωγή του Εθνικού Θεάτρου με το Εθνικό Θέατρο της Σερβίας είπε πως «το θέατρο είναι ένας τόπος συνάντησης και ανταλλαγής και πως το σερβικό θέατρο έχει να επιδείξει εξαιρετικά επιτεύγματα». Κάνοντας έναν απολογισμό της χρονιάς που πέρασε ο Στ. Λιβαθινός είπε πως το Εθνικό Θέατρο «φιλοξένησε παραστάσεις που μας άφησαν πολύ περήφανους και χαρούμενους, από το "Στέλλα Κοιμήσου" και το "Σούμαν", έως τον "Πέερ Γκυντ", και την "Τάξη μας", ενώ προηγήθηκε ένα καλοκαίρι που το κοινό μας τίμησε γεμίζοντας την Επίδαυρο. Θέλω να πιστεύω ότι το ίδιο θα συμβεί και φέτος».

Οι συμπράξεις του Εθνικού Θεάτρου με το Εθνικό Θέατρο της Σερβίας το καλοκαίρι, όσο και με το Εθνικό Θέατρο της Κίνας που θα ξεκινήσει το φθινόπωρο, βρίσκονται κάτω από την ομπρέλα των συνεργασιών που έχει αναπτύξει το υπουργείο Πολιτισμού με αυτές τις χώρες. *«Έχουμε θέσει ως προτεραιότητα την εξακρίνιση του ελληνικού πολιτισμού. Η σημερινή μέρα επιβεβαιώνει αυτή την στρατηγική μας, να ανοίξουμε ζεστές επαφές και ένα πλαίσιο πολιτιστικών ανταλλαγών και με άλλες χώρες»* δήλωσε κατά τη διάρκεια της συνέντευξης Τύπου η υπουργός Πολιτισμού Λυδία Κονιόρδου.

Η παράσταση του Νικίτα Μιλιβόγεβιτς στοχάζεται πάνω στο κεντρικό ερώτημα που θέτει ο Αριστοφάνης για τον τρόπο κατανομής του πλούτου και εξετάζει τις αναγωγές του στο σήμερα. «Είναι μεγάλη μου τιμή να σκηνοθετώ στην Επίδαυρο και γι' αυτό νιώθω μεγάλη ευθύνη» επισήμανε ο Σέρβος σκηνοθέτης σημειώνοντας ότι αυτή η παραγωγή ξεχωρίζει σε σχέση με όλα όσα έχει κάνει στην Ελλάδα, αφού του δίνεται η δυνατότητα να έχει μαζί του και συνεργάτες του από τη Σερβία. *«Στην παράσταση αυτή συναντώνται οι δύο μου πατρίδες, κι αυτό με κάνει να νιώθω επιπλέον ευθύνη»* τόνισε ο Μιλιβογεβιτς, ενώ σχετικά με τον θίασο είπε πως *«υπάρχει τέλεια ανταπόδοση ως προς τη διανομή των ρόλων».*

Από την πλευρά του, ο διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου της Σερβίας και διακεκριμένος αρχιμουσικός Ντέγιαν Σάβιτς ανέφερε πως η σύμπραξη των δύο εθνικών σκηνών επιβεβαιώνει τη σημασία της συνεργασίας με τον ελληνικό αδελφικό λαό, η οποία όπως είπε μπορεί να διευρυνθεί εκτός από το θέατρο και σε παραστάσεις μπαλέτου και όπερας. *«Όταν ο Στ. Λιβαθινός μου πρότεινε ν' ανεβάσουμε Αριστοφάνη στην Ελλάδα, δέχθηκα αμέσως, γιατί είναι μεγάλο προνόμιο και παράλληλα μεγάλη ευθύνη»* προσέθεσε.

Εκτός της Επιδαύρου και της Σερβίας (19-29/9) η παράσταση θα παρουσιαστεί στην Ελευσίνα (2/9), στη Θεσσαλονίκη (6/9) και στο Ηρώδειο (10/9). Ανάμεσα στους Έλληνες ηθοποιούς που παίζουν είναι οι: Βασίλης Χαραλαμπόπουλος, Γιώργος Γάλλος, Μανώλης Μαυροματάκης και Γαλήνη Χατζηπασχάλη, ενώ συμμετέχει και εννιάμελής χορός-μουσικών από την Κρατική Ορχήστρα Βελιγραδίου.

Στη δεύτερη καλοκαιρινή παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου, ο Θάνος Παπακωνσταντίνου σκηνοθετεί την «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή σε μετάφραση Γιώργου Χειμωνά. Γραμμένη μέσα στη δίνη του καταστροφικού Πελοποννησιακού Πολέμου, η «Ηλέκτρα» φέρει έντονα τα σημάδια της «παθολογίας του πολέμου», μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους από τον θεϊκό λόγο στην ανθρώπινη πράξη.

«Ό,τι έχω κάνει μέχρι τώρα έχει να κάνει με την πρόσληψη του αρχαίου δράματος, επομένως η ενασχόληση μου με την Ηλέκτρα του Σοφοκλή ήταν μία φυσική εξέλιξη», εξήγησε ο Θάνος Παπακωνσταντίνου, ενώ ευχαρίστησε το Εθνικό Θέατρο που τον εμπιστεύτηκε, κάτι που -όπως είπε- *«δεν ήταν καθόλου αυτονόητο»*. Σύμφωνα με τον ίδιο, η παράσταση επικεντρώνεται σε δύο μέρη: *«Από τη μία έχουμε την τελετή ενηλικίωσης του Ορέστη, ο οποίος επιστρέφει στην πατρίδα του για να καταλάβει την εξουσία που του έχουν στερήσει η μητέρα του και ο Αίγισθος και από την άλλη, παρακολουθούμε την ιστορία της αδερφής του, της Ηλέκτρας, η οποία έχει μείνει εγκλωβισμένη σ' έναν κόσμο που δεν έχει πια ταυτότητα και με μόνο μέσο*

της τον θρήνο διεκδικεί τη θέση της σε αυτόν τον κόσμο».

Στη σοφόκλεια τραγωδία, την οποία ο Θ. Παπακωνσταντίνου αντιμετωπίζει ως «ένα πέρασμα από μία άγρια κατάσταση σε μία έλλογη» για τον οίκο των Ατρείδων, η Αλεξία Καλτσίκη κρατά τον ομώνυμο ρόλο, η Μαρία Ναυπλιώτου ερμηνεύει την Κλυταιμνήστρα, ο Αλέξανδρος Μαυρόπουλος τον Ορέστη και ο Χρήστος Λούλης τον Αίγισθο.

Η «Ηλέκτρα» θα παρουσιαστεί σε συνεργασία με το υπουργείο Ναυτιλίας και τους αντίστοιχους δήμους σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (Μυτιλήνη 26/7, Λήμνο 30/7 και Αϊ Στράτη 1/8). Επίσης θα περιοδεύσει σε Καβάλα (25/8), Θεσσαλονίκη (28/8), Πάτρα (4/9), Ελευσίνα (10/9), Βύρωνα (14/9) και Παπάγου (19/9).

Εκτός από τις καλοκαιρινές παραγωγές στη συνέντευξη Τύπου έγινε αναφορά και στη θεατρική συνεργασία μεταξύ του Εθνικού Θεάτρου της Κίνας και του Εθνικού Θεάτρου, μια πρωτοβουλία που «ενώνει δύο από τους αρχαιότερους πολιτισμούς του κόσμου και τις παραδόσεις τους, ενώ ταυτόχρονα γεφυρώνει τη σύγχρονη θεατρική δημιουργία».

Στο πλαίσιο της διμερούς συνεργασίας των δύο θεάτρων (που πραγματοποιείται με την υποστήριξη των υπουργείων Πολιτισμού των δύο χωρών), ο Στάθης Λιβαθινός θα σκηνοθετήσει στο Πεκίνο, τον «Αγαμέμνονα» του Αισχύλου, την πρώτη τραγωδία της Ορέστειας (458 π.Χ.). Οι πρόβες θα ξεκινήσουν τον Οκτώβριο και η παράσταση θα κάνει πρεμιέρα στα μέσα Δεκεμβρίου στο Εθνικό Θέατρο της Κίνας, με τη συμμετοχή της Στεφανίας Γουλιώτη και της Αντιγόνης Φρυδά και δεκαπέντε ακόμη Κινέζων ηθοποιών.

29. Μπορεί η λογοτεχνία να επαναπροσδιορίσει το ρόλο της εκπαίδευσης;

Στον γεωγραφικό χώρο της Ευρώπης, τα τελευταία χρόνια παρατηρεί κανείς πως η ελαχιστοποίηση στη διάθεση πόρων, η έλλειψη οράματος και η προσήλωση σε μια στείρα λαγνεία αριθμών, δεικτών και στατιστικών, έχει οδηγήσει την Παιδεία σε συρρίκνωση και ταυτόχρονα σε αλλοίωση του σκοπού της, καθιστώντας την παραγωγό τεχνοκρατών και μόνο για την κάλυψη των αναγκών του οικονομικού κυρίως κατεστημένου της. Ο πρωταρχικός όμως στόχος μιας αληθινής Παιδείας δεν μπορεί να είναι αυτός!

Μια παρηκμασμένη λοιπόν Παιδεία, πού θα μπορούσε να στηριχτεί για να αποκτήσει και πάλι την πορεία που της αρμόζει; Αφήνοντας έξω τις επιλογές των πολιτικών σχεδιασμών που δυστυχώς δεν έχουν αποδειχτεί επαρκείς και αποτελεσματικοί, δεν θα ήταν παράλογο αν στρέψει κανείς την προσοχή του στη λογοτεχνία προκειμένου να αναζητήσει τη δυναμική εκείνη που θα μπορούσε να θέσει τα θεμέλια της ουσιαστικής αλλαγής της Παιδείας. Τα εργαλεία υπάρχουν, πεζογραφία και ποίηση, μυθιστόρημα και νουβέλα, δράμα και έπος κι ένα σωρό άλλα, όλα τους είναι στη διάθεση τόσο των θεσμών όσο βεβαίως κι εκείνων που υπηρετούν την εκπαίδευση. Κυρίως όμως είναι στη διάθεση κάθε πολίτη, είτε μαθητής είναι αυτός είτε γονέας, που επιθυμεί να διδαχτεί τις ανθρώπινες αξίες, τα ανθρώπινα αισθήματα, τα πάθη, τα λάθη, τον έρωτα, τον πόλεμο, την αγάπη, την επιμονή, τον ρομαντισμό, τον ρεαλισμό αλλά και όλα όσα έχει να επιδείξει η ανθρώπινη διανόηση.

Τι κοινό μπορεί να έχει ο Οδυσσέας που ταξιδεύει για την Ιθάκη, ο Δον Κιχώτης που κυνηγά ανεμόμυλους κι εκείνο το παιδί του Λουντέμη που συνεχίζει και μετράει τ' άστρα κάθε βράδυ κοιτώντας όχι τον ουρανό, αλλά τα βιβλία που αγαπάει; Μεταφέρουν μέσα από την αφήγηση εμπειρίες από την ίδια τη ζωή καθιστώντας τις

επίκτητες γνώσεις που μεταλαμπαδεύουν αυτό που μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε ως «κοινωνική μόρφωση». Σχεδόν βιωματικά, αν καλλιεργηθεί με τον κατάλληλο τρόπο, μέσα από τη μελέτη της λογοτεχνίας μπορούν να μεταφερθούν αξίες αλλά και γνώσεις στο μυαλό και τα μάτια του αναγνώστη καθιστώντας τον πιο ώριμο και πιο καταδεκτικό σε νέες ιδέες διευρύνοντας την ίδια στιγμή τους πνευματικούς του ορίζοντες. Σχεδόν ταυτόχρονα θα συμβεί και κάτι ακόμα εξίσου χρήσιμο για την ουσία της Παιδείας, θα αρχίσει να ανδρώνεται η αμφισβήτηση αλλά και η αναζήτηση της αλήθειας, γεγονός που αυτοδικαίως θα διώξει το φόβο, τον όποιο φόβο υπάρχει μέσα στον άνθρωπο.

Η λογοτεχνία είναι εργαλείο, αυτό δύσκολα μπορεί κανείς να το αμφισβητήσει. Αρκεί, με τη στενή έννοια του όρου, να μην διδάσκεται! Δεν είναι διαχωρισμός κύριων προτάσεων από δευτερεύουσες, δεν είναι αναζήτηση επιθέτων και καλολογικών στοιχείων, δεν είναι στείρα αποστήθιση για την απόκτηση ενός καλού βαθμού στο ενδεχόμενο διαγώνισμα της εβδομάδας! Η σημασία και η σπουδαιότητά της μεταλαμπαδεύεται από εμπνευσμένους ανθρώπους, από αληθινούς Δασκάλους και μόνο από αυτούς! Μπορεί και πρέπει να χρησιμοποιείται για να μπορέσει να μεταφέρει ιδέες, αξίες, απόψεις και πολιτισμό από τον ένα νου, αυτού του συγγραφέα, στον άλλον, αυτό του αναγνώστη, μαθητή εν προκειμένω. Ίσως και να ακούγεται ως υπερβολή, αλλά μαζί με τη Φιλοσοφία η διδασκαλία της λογοτεχνίας θα έπρεπε μάλλον να αποτελεί το (μοναδικό;) κύριο μάθημα γύρω από την οποία θα χτιστεί ένα σύστημα παιδείας που θα ενδιαφέρεται πραγματικά για τον Άνθρωπο και όχι για την πλήρωση τεχνοκρατικών θέσεων εργασίας (γεμίζοντας τον συναισθηματικό κόσμο των σύγχρονων πολιτών μονάχα με κενό). Μοιραία μια τέτοια ιδανική εξέλιξη θα είχε, συν τω χρόνω, μια σειρά κι άλλων ωφελημάτων, θα αναπτυσσόταν η κοινωνική αλληλεγγύη, θα αναδεικνυόταν ο πραγματικός πολιτικός διάλογος, θα ερήμωναν τα άκρα...

Είναι γνωστό πως όσο διαβάζουμε τόσο λιγότερα ξέρουμε τελικά, τούτο όμως είναι η βάση της

εξέλιξης τόσο του πολιτισμού όσο και του κάθε ανθρώπου χωριστά γι' αυτό και καλό θα ήταν κατά τη γνώμη μας, εμείς οι απλοί πολίτες να πιέσουμε προς αυτή την κατεύθυνση τόσο την Πολιτεία όσο και τους θεσμούς. Αλλά ακόμα κι αν υποθέσουμε πως είναι λανθασμένη η πεποίθησή μας ότι η λογοτεχνία μπορεί και πρέπει να αποτελέσει το εφελτήριο μα και τον κύριο πυλώνα για τη μεταμόρφωση της σύγχρονης Παιδείας κάνοντάς την ανθρωποκεντρική και πραγματικό εφόδιο για τη ζωή κάθε ανθρώπου, εμείς θα συνεχίσουμε να το πιστεύουμε και να παλεύουμε γι' αυτό, έστω κι αν καμιά φορά χρειαστεί να κυνηγάμε ανεμόμυλους ή να μετράμε τα άστρα στον άυπνο ουρανό της σύγχρονης πραγματικότητας!

Πηγή: Κώστας Θερμογιάννης

30. Βιβλιοκρισία του Χριστόφορου Χαραλαμπίκη για το βιβλίο του Γεωργίου Καναράκη (επιμ.) 2014. *Η διαχρονική συμβολή της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες*, εκδ. Παπαζήσης.

Το εντυπωσιακό αυτό από άποψη ποιότητας και έκτασης συλλογικό έργο δεν θα έβλεπε το φως της δημοσιότητας, αν ο Γεώργιος Καναράκης, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Charles Sturt της Αυστραλίας, δεν είχε θέσει εδώ και πολλές δεκαετίες στο επίκεντρο των ερευνητικών του ενδιαφερόντων τη διεθνικότητα της Ελληνικής και τους μηχανισμούς λειτουργίας της διαγλωσσικής

επαφής. Πρόκειται για έναν επιστήμονα παθιασμένο με την έρευνα και τη διδασκαλία. Το ξέρω αυτό πολύ καλά γιατί, όταν ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του στο Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1966, ήμουν πρωτοετής φοιτητής στο Τμήμα Φιλολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου και έκτοτε παρακολουθούσα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις πρωτότυπες έρευνές του. Η διδακτορική του διατριβή «*Η φωνολογική παρεμβολή της Ελληνικής κατά το αγγλιστί γράφειν*» (Καναράκης 1974) άφησε εποχή. Τη διάβασα στη Γερμανία, όπου βρισκόμουν τότε ως μεταπτυχιακός φοιτητής και ομολογώ ότι αποτέλεσε για μένα πρότυπο επιστημονικής έρευνας. Συνδετικός κρίκος υπήρξε, εκτός των άλλων, και η κοινή καταγωγή. Ο παππούς του καταγόταν από την ιδιαίτερη πατρίδα μου την Ιεράπετρα και ήταν γνωστός ως Γιώργης ο Καντάρας, γιατί έβγαζε πολλά σταφύλια και τα πουλούσε με το καντάρι. Το επίθετο έγινε Κανταράκης, ενώ οι λόγιοι επέβαλαν τη γραφή Κανδαράκης. Ο πατέρας του καθηγητή, ο οποίος γεννήθηκε στην Οδησό, για να αποφύγει τη διττογραφία και τα προβλήματα που του δημιουργούσε, το άλλαξε για ευκολία σε Καναράκης.

Από το πλήθος των βιβλίων που συνέγραψε αξίζει να αναφέρω εδώ τη μονογραφία «*Διαγλωσσικές επιδράσεις στην αγγλική γλώσσα και η συμβολή της Ελληνικής*» (Καναράκης 2005), η οποία συνδυάζει τον στέρεο θεωρητικό οπλισμό με τη διδακτική πράξη. Εξίσου εντυπωσιακός είναι ο καλαίσθητος τόμος με τίτλο «*Greek Voices in Australia*» (Kanarakis 1991), για τον οποίο αναγνώστης στην ιστοσελίδα Amazon τονίζει emphaticά: «*A truly fine book which captures the complex elements of the emotions and incredible spirit inherent to the Greek migrant experience in Australia*».

Η σημασία του τόμου που παρουσιάζεται σε αυτή τη βιβλιοκρισία είναι προφανής. Τριάντα δύο επιστήμονες σε τριάντα τέσσερις μελέτες για 28 γλώσσες σε πέντε ηπειρούς καταθέτουν τον καρπό του ερευνητικού τους μόχθου για την επίδραση της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες και τη διαχρονική συμβολή της στη διαμόρφωση του επιστημονικού

λεξιλογίου. Ο καθηγητής Καναράκης δεν είχε μόνο τη λαμπρή ιδέα της θεματικής του τόμου, αλλά ανέλαβε μόνος του από τη μακρινή Αυστραλία το βάρος της υλοποίησης και του συντονισμού του έργου, χωρίς να φεισθεί μόχθου και χρημάτων.

Οι αρετές του έργου συνοψίζονται στα ακόλουθα:

α) Πρώτη φορά στη διεθνή βιβλιογραφία παρουσιάζεται συλλογικός τόμος για την συμβολή μιας γλώσσας στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου μιας σειράς γλωσσών, οι οποίες ανήκουν σε διάφορες γλωσσικές οικογένειες.

β) Οι συγγραφείς του τόμου είναι καταξιωμένοι ερευνητές, οι οποίοι γνωρίζουν σε βάθος την ελληνική γλώσσα, τη διδάσκουν στις χώρες τους, τη μελετούν και έχουν ασχοληθεί ειδικά με το θέμα της γλωσσικής επαφής και της διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Θεωρώ πολύ θετικό ότι στον τόμο συμμετέχουν αρκετοί νέοι επιστήμονες, γυναίκες και άνδρες, που φέρνουν στην επιφάνεια νέα στοιχεία στηριζόμενοι σε σύγχρονο θεωρητικό προβληματισμό.

γ) Οι μελέτες παρουσιάζουν σχετική αυτοτέλεια ως προς τη δομή και την οργάνωσή τους με άνισες κατανομές, οι οποίες τελικά εμπλουτίζουν την εικόνα των διαγλωσσικών επαφών ενός ευρύτατου φάσματος γλωσσών.

δ) Αρκετές μελέτες φέρνουν στην επιφάνεια πλήθος ελληνικών τοπωνυμίων και κυρίων ονομάτων που επιβιώνουν αυτούσια ή με μικρές παραλλαγές σε πολλές γλώσσες.

ε) Η «διεθνικότητα» (αποφεύγω συνειδητά τη λέξη «οικουμενικότητα») της Ελληνικής γλώσσας τίθεται τώρα στη σωστή της βάση. Ο γλωσσικός δανεισμός αντιμετωπίζεται με επιστημονικό τρόπο, με την απαραίτητη αντικειμενικότητα και νηφαλιότητα. Για το ίδιο θέμα έχουν γραφτεί υπερβολές που οδήγησαν ορισμένους σε ένα είδος «γλωσσικού σοβινισμού».

Η μελέτη του καθηγητή Καναράκη «Η συμβολή της ελληνικής γλώσσας στην εξέλιξη της Αγγλικής» (σ. 167-206) είναι κομβικής σημασίας, λόγω της σπουδαιότητας της Αγγλικής, μέσω της οποίας διαδίδονται οι «ελληνικές» λέξεις στις άλλες

γλώσσες, κυρίως από τη δεκαετία του 1950 κ.ε. Ο συγγραφέας τονίζει εύστοχα (σ. 202-203): «Η γνώση μερικών εκατοντάδων ελληνικών λέξεων (ιδιαίτερα σύνθετων) μπορεί να δώσει το ερμηνευτικό κλειδί σε χιλιάδες αγγλικές λέξεις». Έτσι προκύπτει ένα «κοινό ευρωπαϊκό λεξιλόγιο» και ένα «κοινό οικουμενικό λεξιλόγιο». Εντυπωσιακά είναι τα ευρήματα του καθηγητή Καναράκη ως προς τα τοπωνύμια (σ. 200): «Από τις 227 πόλεις των ΗΠΑ με ελληνικά ή ελληνογενή ονόματα, 25 έχουν δανειστεί το τοπωνύμιο *Troy* ή το περιλαμβάνουν στην ονομασία τους, 14 έχουν το όνομα *Athens* και μία το όνομα *New Athens*, ενώ 12 έχουν υιοθετήσει το όνομα *Arcadia*». Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι 11 βουνά της Τασμανίας έχουν ελληνικά ονόματα, όπως *Pelion*, *Olympus*, *Ida*. Το ίδιο ισχύει και για 8 λίμνες της με τις ενδεικτικές ονομασίες *Ελένη*, *Σαπφώ*, *Έρως*, *Άρτεμις*. Αξιοπρόσεκτη είναι και η πληροφορία ότι το 50% των κυρίων ονομάτων που υπάρχουν στη ρωσική γλώσσα είναι ελληνικής προέλευσης με σαφή την υπεροχή των χριστιανικών ονομάτων (*Yelena Andreichenko*, σ. 304 και Παράρτημα 4, σ. 317-319).

Τα θέματα που θίγει ο κάθε ερευνητής δεν μπορούν να εξαντληθούν σε μια ή δυο μελέτες. Υπάρχουν τρεις εργασίες για την επίδραση της ελληνικής γλώσσας στην Πολωνική, καθεμιά από τις οποίες ρίχνει φως σε διαφορετικές πλευρές του δανεισμού. Αξιοπρόσεκτη είναι η παρατήρηση της *Zaneta Barska* (σ. 393) ότι μεγάλη επίδραση στη διαμόρφωση της γλώσσας ασκούν τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. «Η λογοτεχνία δεν παίζει πλέον καθοριστικό ρόλο», παρ' όλο που δύο ποιητές ο *Czesław Miłosz* (1980) και η *Wisława Szymborska* (1996) τιμήθηκαν με το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας. Κάποιος (βλ. σ. 393) ονομάζει τις δάνειες λέξεις «βαρβαρότητες», που όμως «είναι χρήσιμες εκεί που η πολωνική γλώσσα υστερεί». Η *Barska* (σ. 401) καταλήγει στο συμπέρασμα: «Στις πενήντα χιλιάδες λέξεις που γνωρίζει ένας μορφωμένος ομιλητής της Πολωνικής, ο αριθμός των ελληνικών και λατινικών λέξεων είναι περίπου δέκα χιλιάδες, συμπεριλαμβανομένων και των αρχαϊσμών και των λέξεων περιορισμένης χρήσης».

Η συμβολή της Λατινικής στη διάδοση ελληνικών λέξεων σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες είχε, ως τώρα, υποτιμηθεί. Σε αυτόν εδώ τον τόμο αποκαθίσταται η ιστορική αλήθεια. Η χριστιανική ορολογία προέρχεται σε μεγάλο βαθμό από την Ελληνική. Λέξεις όπως απόστολος, εικόνα, επίσκοπος, λειτουργία, κοιμητήριο εμφανίζονται σε όλους τους χριστιανικούς λαούς της Ευρώπης. Εξίσου σημαντική υπήρξε η συμβολή της Γαλλικής και της Γερμανικής, ιδίως τον 18ο και 19ο αιώνα. Τον εικοστό αιώνα και κυρίως τις τελευταίες δεκαετίες του ως τις μέρες μας, η Αγγλική διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο στη διάδοση νέων επιστημονικών όρων με ελληνικά προθήματα και επιθήματα σε πολλές γλώσσες του κόσμου, ενώ το προβάδισμα έχει η ιατρική ορολογία.

Στην Ολλανδική, για παράδειγμα (βλ. σ. 240-241), διαδόθηκαν πολλές ελληνικής προέλευσης λέξεις μέσω της Γαλλικής (ανταγωνισμός, ανθολογία, εντομολογία, πρωταγωνιστής, σύνθεση, φοβία), της Γερμανικής (αυτισμός, ηρωίνη, λευκοπλάστης, νοσταλγία, οικολογία, παράνοια, σημασιολογία, χρωμόσωμα) και της Αγγλικής (δεοντολογία, δεινόσαυρος, καλειδοσκόπιο, ουτοπία, πανόραμα, πλαστικός, τηλεπάθεια). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι λέξεις *autisme*, *chromosome*, *héroïne*, *paranoïa*, *sémasiologie* εισήλθαν στη Γαλλική μέσω της Γερμανικής, αφού τις έπλασαν Γερμανοί επιστήμονες. Αγγλικής προέλευσης είναι π.χ. οι γαλλικές λέξεις *déontologie*, *panorama*, *plastic*.

Η δύναμη της Ελληνικής έγκειται στο ότι διαθέτει πλήθος λεξικών και γραμματικών (π.χ. -logy) μορφημάτων, τα οποία αποτελούν τη βάση σχηματισμού απειράριθμων νεολογισμών. Η Μ. Borowska στη συμβολή της με τίτλο “Ancient Greek roots in contemporary Polish vocabulary” (σ. 343 κ.ε.) καταγράφει τριακόσια σχεδόν λεξικά μορφήματα, όπως *aero-*, *auto-*, *bio-*, *eco-*, *homo-*, *macro-*, *techno-*, τα οποία εμφανίζονται σε όλες σχεδόν τις υπό εξέταση γλώσσες.

Η σύγχρονη επιστημονική ορολογία επιστρέφει στην Ελληνική υπό τη μορφή μεταφραστικών δανείων. Ο βιοαντιδραστήρας ανάγεται στο αγγλικό *bioreactor*, 1974, ο μικροεπεξεργαστής στο

αμερικανικό *microprocessor*, 1969, για να αναφέρω δύο ενδεικτικά παραδείγματα.

Η νεοελληνική γλώσσα έχει δώσει ελάχιστες λέξεις στις σύγχρονες γλώσσες. Οι περισσότερες έχουν γίνει γνωστές μέσω του τουρισμού και ορισμένες από αυτές δεν είναι καν ελληνικής προέλευσης. Μερικά παραδείγματα με τη χρονολογία πρώτης εμφάνισης στην αγγλική γλώσσα μέσα σε παρένθεση: *avgolemono* (1961), *bouzouki* (1952), *calamari* (περ. 1961), *feta* (1915), *gyros* (1971), *flokati* (1967), *kamaki*, *moussaka* (1862) και *mousakas*, *ouzo* (1897), *retsina* (1940), *souvlaki* (1942), *syrtaki* (έγινε γνωστό από την ταινία *Zorba the Greek*, 1964), *tzatziki*.

Οι ελληνικές στερεότυπες και παροιμιώδεις εκφράσεις που επιβιώνουν στις σύγχρονες γλώσσες θα άξιζε να αποτελέσουν αντικείμενο ξεχωριστής μελέτης, επειδή ξεπερνούν το φράγμα των μεμονωμένων λέξεων και δείχνουν κατά βάθος τη φιλοσοφημένη παιδεία των αρχαίων Ελλήνων και τον τρόπο που αυτή επηρέασε άλλους λαούς και πολιτισμούς. Σε αυτόν εδώ τον τόμο αναφέρονται συνοπτικά μερικές από αυτές, όπως: υπό την αιγίδα, μήλο της έριδος, πίθος των Δαναΐδων, Πύρρειος νίκη, σισύφειο έργο, παραμένει, όμως, το ερευνητικό ζητούμενο –θα μπορούσε να αποτελέσει κύριο θέμα ενός δεύτερου τόμου– της καταγραφής και του σχολιασμού ποικίλων σταθερών λεξιλογικών συνάψεων. Το μνημειώδες, σε πολλαπλές επανεκδόσεις, έργο του Georg Büchmann (1864), τώρα σε νέα έκδοση (Büchmann 2007), αποτελεί ακένωτη πηγή πληροφοριών. Ο διάσημος συγγραφέας ζήτησε να γραφτεί στον τάφο του η περίφημη ρήση του Πινδάρου «*Σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωπος, Eines Schattens Traum ist der Mensch*». Η γνωστή από τους Μύθους του Αισώπου παροιμία «*Μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ*» είναι ευρύτατα γνωστή σε πολλές γλώσσες: *Una hirundo non facit ver*, *One swallow does not make a summer*, *Une hirondelle ne fait pas le printemps*, *Eine Schwalbe macht noch keinen Frühling*.

Η βιβλιογραφία είναι απαραίτητο να εμπλουτιστεί με περισσότερες εξειδικευμένες μελέτες. Υπάρχουν, επίσης, θεμελιώδη έργα τα οποία δεν μπορούν να απουσιάζουν από τις σχετικές εργασίες. Για τη

Γερμανική λ.χ. δεν γίνεται καμιά αναφορά στα μνημειώδη λεξικά των Dornseiff (1950) και Kytzler et al. (1999).

Συμπερασματικά, επιβάλλεται να τονιστεί ότι το έργο αυτό αποτελεί πολύτιμο απόκτημα στην ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία. Με νηφάλιο επιστημονικό λόγο και σοβαρή τεκμηρίωση, χωρίς τυμπανοκρουσίες, παρουσιάζεται με εύληπτο τρόπο από Έλληνες και ξένους ερευνητές το παρεξηγημένο θέμα της διαχρονικής συμβολής της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες.

Βιβλιογραφία

Büchmann, G. 1864. *Geflügelte Worte. Der Citatenschatz des deutschen Volkes*. Berlin: Haude und Spener.

Büchmann, G. 2007. *Der Neue Büchmann - Geflügelte Worte: Der klassische Zitatenschatz Taschenbuch*. Berlin: Ullstein.

Dornseiff, F. 1950. *Die griechischen Wörter im Deutschen*. Berlin.

Καναράκης, Γ. 1974. *Η φωνολογική παρεμβολή της νέας Ελληνικής γλώσσας κατά το αγγλιστί γράφειν*. Αθήναι: Βιβλιοθήκη Σοφίας Σαριπόλου.

Καναράκης, Γ. 2005. *Διαγλωσσικές επιδράσεις στην αγγλική γλώσσα και η συμβολή της Ελληνικής*. Αθήνα: Γρηγόρης. (β' έκδοση 2008).

Kanarakis, George 1991. *Greek Voices in Australia: A Tradition of Poetry, Prose and Drama*. Sydney: Australian National University Press. 2η έκδοση.

Kytzler, B., Redemund, L. & Eberl, N. 1999. *Unser tägliches Griechisch. Lexikon des griechischen Spracherbes*. (Kulturgeschichte der Antiken Welt Bd. 88). Mainz: von Zabern.

31. Εντγκάρ Μορέν: «Οι επτά γνώσεις-κλειδιά για την παιδεία του μέλλοντος», Εκδόσεις του εικοστού πρώτου, 2001

Εντγκάρ Μορέν-Οι επτά γνώσεις-κλειδιά για την παιδεία του μέλλοντος-Μετ. Θοδωρής Τσαπακίδης-Εκδόσεις του εικοστού πρώτου

Με αξιοθαύμαστη εμμονή και ανάλογη έμφαση τονίζεται, σε κάθε σχετική ευκαιρία, ότι η σύγχρονη παιδεία και κυρίως η σχολική της θέσπιση οφείλουν να ακολουθούν κατά πόδας τους ρυθμούς των σύγχρονων αλλαγών. Ενώ, όμως, συχνά πυκνά γίνεται λόγος για «αναγκαία προσαρμογή του σχολείου» σε μια κοινωνία που διαρκώς αλλάζει, σπανίως ακούμε να επισημαίνονται τα πνευματικά μας εφόδια, στα οποία οφείλουμε να εδράζουμε τις μεταρρυθμιστικές μας προτάσεις.

Ο Εντγκάρ Μορέν, που γνωρίζει καλύτερα από τον καθένα τους γόνιμους τρόπους, με τους οποίους οι επιμέρους γνώσεις υπηρετούν την ολιστική σύλληψη της πραγματικότητας, καταθέτει δημοσίως, για άλλη μια φορά, τη σφαιρική και ολοκληρωμένη του άποψη. Ο Γάλλος συγγραφέας, επιχειρώντας να ανταποκριθεί στο αίτημα για συγκεκριμένες και ουσιαστικές προτάσεις που θα αποσαφηνίζουν το θολό τοπίο της (φερόμενης ως διαρκούς και γενικευμένης) «κρίσης», συνοψίζει σε επτά γνώσεις-κλειδιά τις εκπαιδευτικές αρχές, στις οποίες οφείλει να εδράζεται η παιδεία του μέλλοντός μας. Οι εν λόγω αρχές, ως απόσταγμα της μακραίωνης πολιτισμικής και διανοητικής μας ιστορίας, συμπυκνώνουν τις γνωστικές μας κατακτήσεις, υποδεικνύοντας συγχρόνως και τις δέουσες προοπτικές των εκπαιδευτικών μας στρατηγικών.

Αρχή πρώτη: Η παιδεία πρέπει να δείξει κατ' αρχήν «ότι δεν υπάρχει καμία γνώση που να μην απειλείται, σε κάποιο βαθμό, από το λάθος και την ψευδαισθηση». Τα λάθη του νου, τα διανοητικά λάθη και οι ψευδο-ορθολογισμοί οφείλουν, λοιπόν, να βρίσκονται στο επίκεντρο των εκπαιδευτικών μας ανησυχιών από την πρώτη κιόλας στιγμή.

Αρχή δεύτερη: Η παιδεία μας οφείλει να μυήσει τον πολίτη της νέας χιλιετίας στους τρόπους και τις μεθόδους, με τις οποίες προσεγγίζονται οι κατηγορίες του πλαισίου, της σφαιρικότητας, του πολυδιάστατου και του πολύπλοκου. Η μέχρι τώρα παιδεία μας «δεν μας έμαθε να συσχετίζουμε τις γνώσεις, αλλά να τις διαχωρίζουμε, να τις περιχαράκωνουμε και να τις απομονώνουμε». Απαιτείται, λοιπόν, μια μεταρρύθμιση της σκέψης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίδια μας η ικανότητα να οργανώνουμε τη γνώση.

Αρχή τρίτη: Γνωρίζουμε, ήδη, ότι ο άνθρωπος είναι ένα πλάσμα της φύσης, που «ανέπτυξε με απίστευτο τρόπο τις δυναμικότητες της ζωής». Γνωρίζουμε, επίσης, ότι ο άνθρωπος ολοκληρώνεται ως πλήρες ανθρώπινο ον «μόνο μέσα από και μέσα στον πολιτισμό». Οφείλουμε, επομένως, να οργανώσουμε «μια βασική και παγκόσμια εκπαίδευση που θα ασχολείται με την ανθρώπινη συνθήκη», με την πληρέστερη δυνατή γνωστική προσέγγιση της ανθρώπινης φύσης.

Αρχή τέταρτη: Η παιδευτική προετοιμασία για την πλανητική μας εποχή φαίνεται πως επείγει. Οφείλουμε, επομένως, να μη θέτουμε σε αντιπαράθεση το παγκόσμιο και τις πατρίδες, αλλά να «συνδέουμε τις οικογενειακές, τοπικιστικές, εθνικές, ευρωπαϊκές μας πατρίδες, ομόκεντρα, και να τις ενσωματώνουμε μέσα στο συγκεκριμένο σύμπαν της γήινης πατρίδας». Πράγματι, αν η έννοια της πατρίδας παραπέμπει σε μια κοινή ταυτότητα, σε μια σχέση συναισθηματικής υπαγωγής, εν τέλει σε ένα κοινό πεπρωμένο, «τότε μπορούμε να εισαγάγουμε την έννοια της Γης-Πατρίδας».

Αρχή πέμπτη: «Είναι αναγκαίο όσοι έχουν αναλάβει το έργο της εκπαίδευσης να πάνε στην πρώτη γραμμή της αβεβαιότητας των καιρών μας». Αυτό σημαίνει ότι οφείλουμε να επινοήσουμε τη

διδασκαλία, με την οποία η σκέψη θα εξοπλιστεί και θα σκληραγωγηθεί για να αντιμετωπίσει την, πανάρχαια κατά τα άλλα, κατηγορία της αβεβαιότητας.

Αρχή έκτη: Η κατανόηση συνιστά πρωτεύουσα παιδευτική στοχοθεσία. Για την εκπαιδευτική της πρόσληψη, ωστόσο, η μετάδοση και η πρόσληψη των πληροφοριών μέσω της προβεβλημένης ψηφιακής τεχνολογίας δεν φαίνεται να επαρκούν. Απαιτείται ιδιαίτερη παιδευτική προετοιμασία που θα καλλιεργεί τον αυτο-κριτικό έλεγχο. Πρόκειται για διαδικασία, που αναμφιβόλως προϋποθέτει «μια μεταρρύθμιση των αντιλήψεων που επικρατούν».

Αρχή έβδομη: Κάθε πρόοδος που έχει να κάνει με τον άνθρωπο δεν μπορεί παρά να περιλαμβάνει «την ανάπτυξη, συγχρόνως, της αυτονομίας του ατόμου, της συμμετοχής του στην κοινότητα και της συνείδησης του ότι ανήκει στο ανθρώπινο είδος». Επομένως, η ηθική προς την οποία οφείλει να προσανατολίζει σταθερά η εκπαιδευτική μας δοκιμασία, πρέπει να προβάλλει την ανθρωπότητα ως κοινή συνείδηση και, κυρίως, ως πλανητικό πεπρωμένο.

Ο Εντγκάρ Μορέν κατέθεσε την πρότασή του για τη δέουσα παιδεία του μέλλοντός μας στο πλαίσιο των σχετικών αναζητήσεων και συνακόλουθων εκδοτικών πρωτοβουλιών της UNESCO. Υπάρχει, άραγε, καλύτερη πρόταση για τον σχεδιασμό μιας εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής, που θα επιδιώκει τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των γνωστικών μας κατακτήσεων; Ο κ. Θεόδωρος Κρητικός είναι φυσικός, δρ Ιστορίας των επιστημών, καθηγητής στο Πειραματικό Λύκειο της Βαρβακείου Σχολής.

Η εμφάνιση της ύλης γίνεται μέσα από επτά κεφάλαια. Το καθένα από αυτά εξετάζει κι από μια διαφορετική πτυχή της «παγκοσμιοποίησης» και αποκαθιστά τη μεταξύ τους σύνδεση. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται, εκτός από τον κοινό τους παρονομαστή, μέσω της αλληλοσυμπληρωματικής τους σχέσης, ένα σημαντικό θεωρητικό και απομυθοποιητικό σώμα περί «παγκοσμιοποίησης».

Πηγή: Θεόδωρος Κρητικός, *Εφημερίδα Καθημερινή*, 03 Φεβρουαρίου 2002

32. Το πρώτο μου Πάσχα, πασχαλινό διήγημα του Γρηγορίου Ξενόπουλου»

The Crowning with Thorns, Caravaggio, 1571-1610

Αγαπητοί μου,

Αυτές τις ημέρες ξαναγυρίζω πάντα στα παιδικά μου χρόνια. Και θυμάμαι τις θαυμάσιες εκείνες γιορτές που χαιρόμουν στην πατρίδα μου, όταν ήμουν μικρό αμέριμνο παιδί κι είχα τους καλούς μου γονείς να με φροντίζουν και να μ' οδηγούν σε όλα. Φυσικά και στην εκκλησία ή στα «θρησκευτικά μου καθήκοντα»... Όσο ήταν χειμώνας, η μητέρα μου μ' έπαιρνε μαζί της στον Άι-Γιάννη ή στη Φανερωμένη, τις γειτονικές μας εκκλησίες, που λειτουργούσαν κάπως αργά –από τις οχτώ η μια, από τις εννιά η άλλη. Μα όταν έμπαινε η άνοιξη, που μπορούσα να ξυπνώ και να βγαίνω πιο πρωί, ο πατέρας μου μ' έπαιρνε στην Επισκοπική ή στον Άγιο Χαράλαμπο, εξοχικές εκκλησίες αυτές, σ' ένα ωραίο παραθαλάσσιο προάστιο, που λειτουργούσαν από τις επτά. Μετά τη λειτουργία, κάναμε κι έναν ωραίο περίπατο στους Κήπους και γυρίζαμε λιγάκι κουρασμένοι μα πολύ ευχαριστημένοι κι οι δυο.

Ω, ήταν τόσο όμορφα! Η άνοιξη είχε στολισμένες τις πρασινάδες με μαργαρίτες άσπρες και κίτρινες, με ολοκόκκινες παπαρούνες και μ' άλλα γαλάζια ή μαβιά αγριολούλουδα. Τι πολύχρωμο το χαλί που απλωνόταν στα χωράφια! Το έβλεπα κι από την ανοιχτή πόρτα της εκκλησιάς, καθώς άκουγα τα ψαλσίσματα, τις ευχές και τα ευαγγέλια. Τα ευαγγέλια προπάντων μ' άρεσαν πολύ. Είναι τόσο ποιητικά αυτά που λένε πριν και μετά το Πάσχα. Πρώτα των Βαΐων –και συνήθως απ' αυτή την Κυριακή άρχιζα να πηγαίνω στις εξοχικές εκκλησίες– έπειτα της Ανάστασης, έπειτα του Θωμά, των Μυροφόρων, της Σαμαρείτιδος... Ο παπα-Λογοθέτης, εφημέριος στον Άι-Χαράλαμπο, πολύ γραμματισμένος τα έλεγε θαυμάσια. Κι όχι ψαλτά με μπάσα και σικόντα, όπως σ' άλλες εκκλησίες· αλλά διαβαστά, καθαρά, σταράτα, λέξη προς λέξη, και μ' έκφραση, με τόνο ώστε να καταλαβαίνει το νόημα κι ο αγράμματος. Κι αλήθεια, στις εκκλησίες εκείνες το περισσότερο πήγαιναν απλοί, ταπεινοί άνθρωποι του λαού –ψαράδες, βαρκάρηδες, κηπουροί, μυλωνάδες. Και σου 'κανε χαρά να τους βλέπεις ντυμένους κυριακάτικα, ν' ακούνε με τόση ευλάβεια και με τόση προσοχή τα λόγια του Κυρίου...

Τη Μεγάλη όμως Εβδομάδα και το Πάσχα, όλη όλη μου η «εκκλησία» ήταν, την Κυριακή το πρωί, η Ανάσταση που γινόταν στο ύπαιθρο, και κατόπι η λειτουργία: Δεύτε λάβετε φως, Χριστός Ανέστη, Εν αρχή ην ο λόγος και καθεξής. Δεν μ' έβγαζαν έξω βράδυ, κι ούτε στα Νυμφία με πήγαιναν, ούτε στην Ακολουθία των Παθών, ούτε στη λιτανεία του Επιταφίου, που μόνο την πέννημη μουσική της άκουγα από μακριά, αν τύχαινε να ξυπνήσω τη νύχτα της Μεγάλης Παρασκευής. Έτσι δεν ήξερα καλά τι προηγήθηκε απ' την Ανάσταση. Μόνο, από την Κυριακή των Βαΐων, πως ο Χριστός μπήκε θριαμβευτικά στα Ιεροσόλυμα. Αλλά τι έκαμε κει, τι τον έκαμαν, άκρες μέσες: Κάποιος Μυστικός Δείπνος, κάποιος σταυρικός Θάνατος, κάποια Ταφή σε καινό μνημείο... Τι να ήταν αυτά; Πώς να είχαν γίνει; Μόλις είχα μια ιδέα.

Κι άξαφνα... τα έμαθα όλα! Είχα μεγαλώσει, φαίνεται, εκείνο το χρόνο, κι οι γονείς μου με πήραν μαζί τους παντού. Έτσι άκουσα και τα φοβερά εκείνα ευαγγέλια της Μεγάλης Πέμπτης και της Μεγάλης Παρασκευής και το Σήμερα κρεμάται!... Είδα και το Χριστό με το αγκαθένιο του στεφάνι στο μαύρο σταυρό, ένα μεγάλο Χριστό σαν αληθινό... Έπειτα τον είδα και νεκρό, ξαπλωμένο στο χρυσό Επιτάφιο (κι ο Χριστός του Επιταφίου στη Ζάκυνθο δεν είναι κεντημένος σε πανί, είναι ζωγραφισμένος σε ξύλο, σαν εικόνα περικομμένη, όπως κι ο Εσταυρωμένος). Και θυμούμαι ακόμα τι αλλιώτικη εντύπωση, τι μεγαλύτερη χαρά μου έκανε το Πάσχα στην εκκλησίτσα την πρώτη φορά, αφού είχ' ακούσει πια κι ιδεί και μάθει όλα τα προηγούμενα. Μπορώ να πω πως αυτό ήταν το πρώτο μου Πάσχα.

Γιατί όλη τη Μεγάλη Εβδομάδα την είχα περάσει με το πένθος, με τη λύπη των Παθών. Είχα παρακολουθήσει το Χριστό στο μαρτύριό του, στην αγωνία του, στο θάνατό του· είχ' ακούσει και τη Διαθήκη του, είχα παρακαθήσει και στο Μυστικό Δείπνο, είχ' ακολουθήσει και την εκφορά του, κλαίγοντας μαζί με τη Θλιμμένη Μητέρα, που κι αυτή ακολουθούσε ζωγραφιστή σε μια μεγάλη εικόνα σαν αληθινή: ω γλυκύ μου έαρ, γλυκύτατόν μου τέκνον ... Γι' αυτό το Χριστός Ανέστη μου έκαμε ύστερα τόση χαρά, τόση αγαλλίαση· γι' αυτό μου φάνηκε σα μίαν υπέρτατη ικανοποίηση, σα μια νίκη, σαν ένας θρίαμβος. Εκείνος που φόρεσε για εμπαιγμό ψεύτικη πορφύρα. Εκείνος που ποτίστηκε χολή και ξύδι, και μαστιγώθηκε, και καρφώθηκε σε ξύλο, και πέθανε μαρτυρικά, σαν άνθρωπος, έβγαίνει ζωντανός από τον τάφο κι ανέβαινε στον ουρανό σα Θεός!

Έτσι έπρεπε να είναι. Για να μου δώσει τόση χαρά η Ανάσταση, έπρεπε να προηγηθεί το Πάθος· για να μου κάμει τόση εντύπωση το Πάσχα, έπρεπε να γνωρίσω τη Μεγάλη Εβδομάδα. Μαθαίνοντας όσα έμαθα εκείνο το χρόνο, μαθαίνα τη ζωή, που ως τότε ήμουν πολύ μικρός για να την ξέρω, αφού οι γονείς που με φρόντιζαν και μ' οδηγούσαν, δεν με πήγαιναν παρά στις χαρούμενες κυριακάτικες λειτουργίες και με προφύλαγαν απ' τα λυπητερά, που δεν ήταν ακόμα για μένα. Έτσι και στη ζωή: Τη χαρά, την αληθινή χαρά, την κατακτούμε ύστερ' από αγώνα και αγωνία, ύστερ' από κόπο και λύπη. Πριν από κάθε μας Πάσχα, πρέπει να περάσουμε μια Μεγάλη Εβδομάδα.

Ω, αυτό το ξέρετε και σεις απο τώρα. Μήπως την εβδομάδα των διαγωνισμών του σχολείου, που προηγείται από τη νίκη και τη χαρά του άριστα, δεν την ονομάζετε... Μεγάλη Εβδομάδα; Γελάτε, ε;... Και του χρόνου!

Σας ασπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

Child Hassam, Η κυρία Hassam μαζεύει πασχαλιές στον κήπο. 1896

EDUCATION OFFICE, GREEK EMBASSY IN LONDON

1A Holland Park, W11 3TP, U.K.

Tel.: 02072210093, Fax.: 02072434212

e-mail: education@greekembassy.org.uk

<http://hellenic-education-uk.europe.sch.gr>

Facebook στον σύνδεσμο <https://www.facebook.com/Education-Office-Greek-Embassy-in-London-1517836485001125>, στο προφίλ Education Office - Greek Embassy in London.

Θα χαρούμε να δούμε τα σχόλια και τις δημοσιεύσεις σας. Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε αυτό το newsletter, παρακαλούμε ενημερώστε μας στο παραπάνω e-mail.

Επιμέλεια Newsletter: Γιώργος Κόσσυβας